

Mátészalka Város Településrendezési Tervének készítéséhez

Településfejlesztési
Koncepció

Véleményezési dokumentáció
2020. év október hó

Tervező:

Art Vital Kft.

2020.

Jelen Településfejlesztési Koncepció a „Mátészalka Város Településrendezési Terv átfogó felülvizsgálatának megindításáról” szóló 61/2018. (V. 08.) Kt. számú Képviselő-testületi határozat alapján került kidolgozásra. Célrendszere a „Mátészalka Város Településfejlesztési Koncepció célrendszerének megállapításáról” szóló 97/2020. (IX. 24.) Kt. számú Képviselő-testületi határozattal került elfogadásra.

2020. év október hó

Külzetlap

Település tervező/ Építész vezető tervező

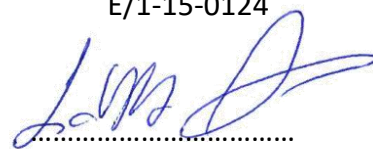
.....

Végh József

TT-15-0023

É/1-15-0124

Település tervező / projektvezető:

.....

Labbancz András

TT-15-0378

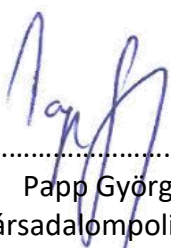
Tervező munkatárs:

.....

Gál Georgina

Társadalompolitikai szakértő:

.....

Papp György
társadalompolitikai
szakértő

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS.....	7
Szakpolitikai háttér.....	10
Megyei területfejlesztési tervezés.....	10
„Creative Region” - határon túli területek bevonásával megvalósuló fejlesztési terv.....	11
A hazai célkitűzések a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó európai uniós kohéziós forrásokkal kapcsolatban	12
A 2021-2027 közötti Európai Unió programozási időszak szakpolitikai célkitűzései.....	13
A 2021-2027 közötti Európai Unió programozási időszak területi hangsúlyai	14
Online kérdőíves felmérés eredményei (Részvételi (közösségi) tervezés).....	15
Mátészalka Város Gazdasági Programja.....	15
Tervi háttér.....	16
1. JÖVŐKÉP	17
1.1. Mátészalka Város jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetre vonatkozóan	18
1.2. Mátészalka Város jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan	23
Szabolcs 05. Önkormányzati Területfejlesztési Társulás	25
1.3. A településfejlesztési elvek	26
1.3.1. Okos város	26
1.3.2. Várostérségi centrum szerep.....	27
1.3.3. Aktív hazai és nemzetközi kapcsolatok	27
1.3.4. Versenyképes fejlődés.....	27
2. CÉLOK	28
2.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok.....	29
2.2. Részcélok és a beavatkozások területi egységeinek meghatározása.....	31
ÁTFOGÓ CÉL 1: „Vállalkozásbarát Mátészalka” (A helyi gazdaság erősítése, vállalkozás barát Mátészalka)	31
ÁTFOGÓ CÉL 2.: „Szolgáltató Mátészalka” (A humán infrastruktúra erősítése, szolgáltató Mátészalka)	36
ÁTFOGÓ CÉL 3.: „Fenntartható Mátészalka” (A táji és épített környezet fenntartása, fejlesztése, élhető és fenntartható Mátészalka).....	40
ÁTFOGÓ CÉL 4.: „Lokálpatrióta Mátészalka” (Társadalmi szolidaritás megteremtése, összetartó Mátészalka)	46
2.2.1. A jövőkép, a településfejlesztési elvek és az átfogó célok kapcsolata	49
2.2.2. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre.....	51
3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ.....	54
3.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása.....	55
3.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra	57
3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére.....	59
Jelentősebb műemlékek, műemlékegyüttesek.....	65
Református templom	65
Zsinagóga.....	66
Volt Megyeháza.....	66
Római katolikus templom.....	67

Csizmadia-palota	67
4. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMONKÖVETÉSE	68
4.1. Településfejlesztési Konceptió (TK) és Integrált településfejlesztési Stratégia (ITS) helye a településfejlesztési eszközök között	69
4.2. A megvalósítás eszközei és azok nyomonkövetése.....	69

Ábrajegyzék

1. ábra: Mátészalka Város Településfejlesztési koncepciójának célrendszere	30
2. ábra: Koncepció és ITS időtávja	69

Térképjegyzék

1. térkép: Mátészalka Város városrészei	52
2. térkép: Nyilvántartott régészeti lelőhelyek Mátészalka északi határában	61
3. térkép: Nyilvántartott régészeti lelőhelyek Mátészalka északkeleti határában	62
4. térkép: Nyilvántartott régészeti lelőhelyek Mátészalka belterületén	63
5. térkép: Nyilvántartott régészeti lelőhelyek Mátészalka déli határában	64

Táblázatjegyzék

1. táblázat: A Koncepció és az Európai Unió szakpolitikai célkitűzéseinek illeszkedés-vizsgálata	13
2. táblázat: Mátészalka térségi szerepére vonatkozó SWOT megállapítások (Erősségek, Gyengeségek)	23
3. táblázat: Mátészalka térségi szerepére vonatkozó SWOT megállapítások (Lehetőségek, Veszélyek)	24
4. táblázat: „Vállalkozásbarát Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások (Erősségek, Gyengeségek)	31
5. táblázat: „Vállalkozásbarát Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások (Lehetőségek, Veszélyek)	32
6. táblázat: „Szolgáltató Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások (Erősségek, Gyengeségek)	36
7. táblázat: „Szolgáltató Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások (Lehetőségek, Veszélyek)	37
8. táblázat: „Fenntartható Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások (Erősségek, Gyengeségek)	40
9. táblázat: „Fenntartható Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások (Lehetőségek, Veszélyek)	42
10. táblázat: „Lokálpatrióta Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások (Erősségek, Gyengeségek)	46
11. táblázat: „Lokálpatrióta Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások (Lehetőségek, Veszélyek)	46
12. táblázat: Mátészalka Város Településfejlesztési koncepciójának átfogó céljainak és településfejlesztési elveinek kapcsolata	50
13. táblázat: A településfejlesztési koncepció célrendszerének és Mátészalka városrészeinek kapcsolata	53
14. táblázat: Tervezett indikátorok meghatározása	55
15. táblázat: Mátészalka közigazgatási határában található nyilvántartott régészeti lelőhelyek	59

Képjegyzék

1. kép: Református templom	65
2. kép: Zsinagóga	66
3. kép: Volt megyeháza	66
4. kép: Római katolikus templom	67
5. kép: Csizmadia-palota	67

Jelen dokumentum **Mátészalka Város Településfejlesztési koncepciója**, amely „a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről” szóló **314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet** alapján készült. A város településfejlesztési koncepciója egy hosszú távra szóló dokumentum, amely kijelöli a város elrendő jövőképét a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetre vonatkozóan. A „Mátészalka Város Településrendezési Terv átfogó felülvizsgálatának megindításáról” szóló 61/2018. (V. 08.) Kt. számú Képviselő-testületi határozat alapján új településfejlesztési koncepciót (jelen dokumentum), településszerkezeti tervet, szabályozási tervet és építési szabályzat kidolgozását határozta el. A fentiekből következően a Településfejlesztési Koncepció Mátészalka Város teljes közigazgatási területére vonatkozó **új, digitális településrendezési terv**ének elkészítéséhez is készül.

A településrendezési terv elkészítése során az alábbi tervezési feladatok valósulnak meg, a településrendezési tervdokumentáció tartalma az alábbi:

- **Megalapozó vizsgálat**, mely a 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet melléklete szerinti tartalommal készül. A Megalapozó vizsgálat minden fejezete teljes körűen és szakági tervezők bevonásával készül el.
- **Településfejlesztési koncepció**, mely tartalmazza Mátészalka Város Képviselő-testületének, a város lakosságának, a fejlesztésben érdekelt gazdasági társaságoknak, civil- és egyéb társadalmi szervezeteknek településfejlesztési elképzeléseinek kidolgozását.
- **Településszerkezeti terv** készítés célja a jóváhagyásra kerülő településfejlesztési koncepcióval összhangban a település fejlesztési irányainak meghatározása; a magasabb szintű rendezési tervekkel való összhang, egyezőség biztosításával, az egyes területrészek felhasználási módjának optimális meghatározása; továbbá a területfelhasználási változással érintett területek lehatárolása a változó területfelhasználások számszaki kimutatása.
- **Helyi építési szabályzat és szabályozási terv készítése**, az egyes építési övezetekben az építés helyi rendjének, feltételének meghatározása, összhangban a már jóváhagyott (vagy időközben jóváhagyásra kerülő) önkormányzati szabályozásokkal (pl. helyi értékvédelem; környezetvédelmi- vagy a településképi rendelet stb.)

Mátészalka Város településfejlesztési koncepciója a vonatkozó előírásoknak megfelelően három fő fejezetre tagolódik:

- meghatározza a város gazdasági, társadalmi, táji, természeti, épített környezetére, térségi szerepére vonatkozó jövőképet;
- megfogalmazza a jövőkép eléréséhez szükséges átfogó és részcélokat;
- összefoglalja a további tervezési feladatok kiinduló adatait.

A jogszabályi beágyazottság alapján a Településfejlesztési koncepció „az épített környezet alakításáról és védelméről” szóló **1997. évi LXXVIII. törvény** rendelkezései alapján az alábbi:

„2. § 27. pont: Településfejlesztési koncepció: a település környezeti, társadalmi, gazdasági adottságaira alapozó, a település egészére készített, a változások irányait és a fejlesztési célokat hosszú távra meghatározó dokumentum. [...]

9/A. § (1) A településfejlesztési koncepció hosszú távra rendszerbe foglalja az önkormányzat településfejlesztési szándékait, ennek keretében a területi adottságok és összefüggések figyelembevételével meghatározza a település jövőképét, javaslatot tesz a helyi környezet, társadalom, gazdaság és az infrastruktúra átfogó fejlesztésére, a műszaki, az intézményi, valamint a táji, természeti és ökológiai adottságok fenntartható hasznosítására. A településfejlesztési koncepcióban foglaltakat a települési önkormányzat döntéseiben érvényesíti.

(2) Az integrált településfejlesztési stratégia a rendelkezésre álló és bevonható források ismeretében meghatározza a településfejlesztési koncepcióban meghatározott célok megvalósítását egyidejűleg szolgáló beavatkozásokat, programokat, továbbá a megvalósítás eszközeit és nyomon követését.

(3) A településfejlesztési koncepciót és az integrált településfejlesztési stratégiát a települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg”

A városvezetés a koncepcionális és stratégiai munka módszerének meghatározásakor **partnerségi tervet** fogadott el, mely mentén került sor a fejlesztésben érdekelt szereplők tervezési folyamatban történő részvételére, bevonására, illetve a szakmai munka és döntés-előkészítés hivatalon belüli koordinációjának megvalósítására. Mindezt a „Mátészalka Város településfejlesztési koncepciójával, integrált településfejlesztési stratégiájával és a településrendezési eszközök, valamint településképi arculati kézikönyv és településképi rendelet készítésével, módosításával kapcsolatos partnerségi egyeztetési szabályzatról” szóló Mátészalka Város Önkormányzata Képviselő-testületének **16/2017. (V.25.) önkormányzati rendele**te tartalmazza.

Mátészalka Város településfejlesztési koncepciójának összeállítását helyzetfeltáró, elemző és értékelő munkafázisok alapozták meg, vagyis a településrendezési terv alátámasztásaként elkészült Mátészalka Város **Megalapozó Vizsgálata**. E fejlesztési dokumentumok elkészítésének alapja a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) kormányrendelet illetve a Belügyminisztérium által kiadott „Útmutató a kis- és középvárosok számára az integrált településfejlesztési stratégia 2014 – 2020 elkészítéséhez” című segédlet.

Mátészalka Város jelen tervezési eljárással párhuzamosan aktualizálja Integrált Településfejlesztési Stratégiáját (ITS) jelen Településfejlesztési Koncepcióra alapozva. Az ITS és a Koncepció közötti összefüggéseket és egymáshoz való viszonyulásukat jelen dokumentum „4.1. Településfejlesztési Koncepció (TK) és Integrált településfejlesztési Stratégia (ITS) helye a településfejlesztési eszközök között” című fejezet tartalmazza részletesen. A településrendezési eszközök hierarchiájában a Településfejlesztési Koncepció (TK) magasabb rendű és hosszabb távú stratégiai dokumentum, melyhez alárendeltségi viszonyban áll az Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS). Így az ITS célrendszere illesztendő a Koncepció célrendszeréhez! Jelen Településfejlesztési Koncepció megalapozó vizsgálati munkarészei alapján a fejlesztési irányainak kidolgozása eredményeként rögzített célrendszer alapján szükséges az ITS célrendszerének kidolgozása, így biztosítandó a településfejlesztési dokumentumok összhangját.

Szakpolitikai háttér

Mátészalka Város jelen Településfejlesztési Konceptió időtávja alatt megvalósítandó fejlesztési elképzeléseinek megvalósítása érdekében nagyban törekszik támaszkodni külső támogatási források bevonására. A településen élők igényeinek, elvárásainak megfelelő beruházások megvalósítása érdekében, a helyi gazdasági szereplők további megerősítésének érdekében valamint a megyei területfejlesztési program azon részét, amely a település környezetét érinti, a Szabolcs 05. Önkormányzati Területfejlesztési Társulás ugyanezen időszakára szóló elképzeléseinek megvalósítása érdekében az európai uniós és hazai forrásból származó támogatások aktiválása tervezett.

Jelen Konceptió tervezésének lezárásakor és Mátészalka Város Önkormányzatának Képviselő-testülete általi elfogadásakor az uniós szinten kialakításra kerülő „Közös rendelkezésekről szóló rendelet” és az Alapokat szabályozó ún. „szektorális rendeletek” nem léptek még hatályba. A Kormány 1218/2020. (V. 14.) Korm. határozata rögzíti, hogy a Kormány egyetért azzal, hogy a belügyi szakterület uniós forrásai felhasználásának koordinációjára kialakított jelenlegi intézményrendszer átalakítása nem szükséges. Így a következő fejlesztési időszak kereteit biztosító dokumentumok aktualizálása szükséges csak. Emiatt tagországi szinten a szakpolitikai előkészítés, a területi szereplők – így Mátészalka Város - fejlesztési igényeinek kidolgozása, megvalósítandó fejlesztéseinek meghatározása, és az Európai Unió által a 2021–2027 közötti európai uniós programozási időszakra vonatkozó operatív programrendszer aktualizálása folyamatban van. Ahhoz, hogy Mátészalka Város hatékonyan tudja érdekeit érvényesíteni, és erősödjön abszorpciós képessége, fontos, hogy a folyamatban lévő tervezési munkában a megfelelően alátámasztott fejlesztési igényeit határozottan és sikeresen csatornázhassa be mind a megyei területfejlesztési, mind az országos szakági támogatási rendszerekbe. Ehhez ad értelmezési keretet jelen Településfejlesztési Konceptió, hiszen az egy távlati jövőkép eléréséhez rendszerbe/struktúrába foglaltan rögzíti a célokat, mely a döntéshozatal koherenciáját segíti. A koncepció távlata – az ennél gyakoribb újragondoló visszacsatolások mellett is – távlati célok mögé tudja rendezni az operatív feladatokat, ezzel elősegítve a döntések helyes sorrendjét. A társadalmi, gazdasági, táji-természeti és épített környezeti dimenziók összefüggésében meghatározott jövőkép és a kitűzött célok a szakági döntések egymásra hatásainak tisztázását segíti a döntéshozók számára. Az rövid távú operatív feladatokat a jelen Településfejlesztési Konceptióval párhuzamosan készülő Integrált Településfejlesztési Stratégia taglalja.

Megyei területfejlesztési tervezés

A területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (a továbbiakban: Tftv.) határozza meg részletesen a megyei önkormányzatok területfejlesztéssel kapcsolatos feladat- és hatásköreit. A Tftv. 11. § (1) bekezdése a területfejlesztési feladatok kapcsán írja elő, hogy a megyei önkormányzatnak a területfejlesztési tervezéssel összefüggő feladatok ellátása körében az országos fejlesztési és területfejlesztési koncepcióval összhangban ki kell dolgoznia és el kell fogadnia a megye területfejlesztési koncepcióját és területfejlesztési programját.

Erre tekintettel Szabolcs-Szatmár-Bereg megye Közgyűlése A széleskörű társadalmasításon keresztülment megyei koncepciót a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés 14/2014. (II.20.) önkormányzati határozatával elfogadta. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés a Megyei Területfejlesztési Program társadalmasított változatát a 49/2014. (VII. 3.) számú önkormányzati határozatával jóváhagyta, ami ezt követően megküldésre került a területfejlesztés stratégiai tervezéséért felelős miniszter és a nemzeti fejlesztési miniszter részére állásfoglalásuk beszerzése céljából. A miniszterek által jóváhagyott Megyei Területfejlesztési Programot a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés a 67/2014. (IX. 30.) számú határozatával elfogadta. Ezek a dokumentumok a 2014-2020 közötti időszakra készültek. A 2021-2027 közötti Európai Unió programozási időszakra való felkészülés szükségességét és a kötelező közgyűlési feladatokat a „Szabolcs-Szatmár-

Bereg Megyei Önkormányzat 2020-2024 évekre szóló gazdasági programjának elfogadásáról” szóló Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés Elnökének 43/2020. (IV. 30.) önkormányzati határozata is rögzíti. A 2021-2027-es fejlesztési ciklushoz tartozó Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei tervezési feladatokról elmondható, hogy a 2014-2020-as megyei területfejlesztési koncepció jogszabály alapján hosszútávra határozza meg horizontális céljait és átfogó célját (14 év), illetve nagytávra és nagytávon túlmutatóra szóló jövőképét (20-25 év). A tervek felülvizsgálata lehetőséget adhat a 2021-2027 közötti időszak uniós forrásainak mielőbbi területi felhasználására.

A 2021-2027 közötti uniós költségvetési ciklus előkészítése érdekében szükséges és folyamatban van a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat által a fenti dokumentumok felülvizsgálata, átdolgozása, hiszen ezek a tervek alapozzák meg többek között az uniós források területi szintű felhasználásának tervezését is.

A Megyei Önkormányzat területi tervezési feladatai az alábbiak:

1. Megyei Területfejlesztési Koncepciót megalapozó helyzetfeltáró-értékelő dokumentum felülvizsgálatának kidolgozása, véleményeztetése és megyei közgyűlés általi elfogadása.
2. Területfejlesztési Koncepció javaslati fázis és a Területfejlesztési Program felülvizsgálata egyeztetési változatának megyei közgyűlés általi elfogadása
3. Területfejlesztési Koncepció egyeztetése a megyei jogú várossal (Nyíregyháza) majd az egyeztetést követően a végleges tervezet megyei közgyűlés általi elfogadása.
4. Koncepció és Területfejlesztési Program kapcsán a területfejlesztési stratégia tervezéséért felelős pénzügyminiszter állásfoglalásának bekérése, melyre legfeljebb 30 nap áll rendelkezésre. A pénzügyminiszter ebbéli illetékességét „a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről” szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 64. § (1) bekezdése rögzíti.
5. A miniszteri állásfoglalás megérkezését követően a Megyei Területfejlesztési Koncepció és Területfejlesztési Program végső változatának kialakítása és közgyűlés általi elfogadása.

A területi tervezés kereteit és részletes tartalmát „a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól” szóló 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet határozza meg.

Mátészalka Városa számára jelen Településfejlesztési Koncepció megfelelő alátámasztást biztosít ahhoz, hogy az uniós források területi szintű felhasználásának megyei szintű tervezése során hatékonyan tudja érdekeit érvényesíteni, és erősödjön abszorpciós képessége.

„Creative Region” - határon túli területek bevonásával megvalósuló fejlesztési terv

A Kormány 1073/2020. (III. 5.) sz. Korm. határozatában elfogadta a „Creative Region” – határtalan fejlődés Északkelet Magyarország – gazdasági együttműködésben érintett, a fejlesztéshez csatlakozó határon túli területek bevonásával megvalósuló – nemzeti, gazdasági és kulturális övezetének fejlesztési tervét. A gazdasági övezet részét képezi Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, így különösen fontos a fejlesztési koncepciók koordinációja, harmonizálása. A kormányhatározat felhívja az érintett minisztereket, hogy az Európai Unió 2021-2027 közötti költségvetési időszakára tervezett operatív programok tervezésekor kezeljék kiemelten a gazdasági övezet komplex fejlesztését, és dolgozzanak ki arra vonatkozó fejlesztéspolitikai intézkedéseket. Döntés született arról is, hogy a gazdasági övezetet érintő valamennyi hazai és európai uniós forrásból finanszírozott fejlesztési programokra is figyelemmel gondoskodjanak a gazdasági övezetre vonatkozó, összehangolt fejlesztési lehetőségeket biztosító, egyedi kormánydöntésen alapuló ernyőprojektek kidolgozásáról a következők szerint:

- Komplex területi felzárkóztató program,
- Komplex területi infrastruktúra fejlesztési program,
- Komplex versenyképességi és foglalkoztatást bővítő fejlesztési program,

- Komplex, a gazdasági övezet határmenti kapcsolatait és megyei jogú városait érintő, 2030-ig tartó fejlesztési program

A Megyei Közgyűlés „a Creative Region – Határtalan fejlődés Északkelet-Magyarország gazdasági együttműködésben érintett nemzeti, gazdasági és kulturális övezetének fejlesztési tervéről” szóló Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Közgyűlésének 60/2020. (VI. 25.) határozatával degradálta egyetértését a Creative Region fejlesztési tervvel, és nyitott a programban való aktív részvételre. Mátészalka Város aktív nemzetközi kapcsolatrendszerrel bír, és a megye második városaként fontos szerepet tölthet be a nevezett fejlesztési terv megvalósításában. Ennek nyomatékosítása érdekében jelen Településfejlesztési Konceptió településfejlesztési elvei között rögzítésre került az „Aktív hazai és nemzetközi kapcsolatok” elv.

A hazai célkitűzések a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó európai uniós kohéziós forrásokkal kapcsolatban

Az Európai Unió közösségi forrásainak fogadásához fontos a tagállami (hazai) szabályozási rendszer megfelelő kialakítása ahhoz, hogy az adott tagállam a forrásokat koordinálja és a legmegfelelőbb módon tudja szétosztani. Ehhez szükséges az önkormányzatok szervezeti együttműködésének megteremtése illetve az együttműködés hatékonyságának folyamatos javítása. Egyes ágazati feladatok (például árvíz- védelmi fejlesztések, ivóvíz javító fejlesztések, térségi hulladékkezelés területei) kizárólag közösen valósíthatók meg.

A hazai tervezési munkáról, amely a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó európai uniós kohéziós forrásokról szólnak, még túl sok publikus információ nem áll rendelkezésre, de a lentebb kifejtett 1023/2019. (II. 11.) Korm. határozat és egyéb már ismert elvek (várostérségekben való gondolkodás) nem feltétlenül garantálja a vidéki kis települések abszorpciós képességének erősödését. Emiatt Mátészalka Városa, mint térségének gazdasági, kulturális központja, felelőséggel tartozik az erőterében lévő vidéki kis településekért is. Ennek nyomatékosítása érdekében jelen Településfejlesztési Konceptió településfejlesztési elvei között rögzítésre került a „Várostérségi centrum szerep” elv, továbbá az átfogó célok közül kiemelten, de nem kizárólagosan az „Átfogó cél 2.: Szolgáltató Mátészalka” tömöríti azokat a fejlesztéseket, amelyek alapvetően a Mátészalkai járás településeinek, de nagyobb kitekintéssel a megye keleti rurális térségeinek, településeinek biztosított szolgáltatásokat érinti.

Magyarország Kormánya a következő ciklus kohéziós forrásainak hatékony lehívása érdekében már elkezdte az előkészítő munkát, „a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó európai uniós kohéziós források versenyképességet növelő felhasználásának tervezéséről” szóló 1023/2019. (II. 11.) Korm. határozat az alábbi főbb alapelveket rögzíti:

- a forrásfelhasználás elsődleges célkitűzése, hogy növekedjen Magyarország gazdasági és társadalmi versenyképessége
- fokozott jelentőséget kell, hogy kapjanak a hosszabb távú hatékonyságnövelési, üzleti környezet javítási, kapacitási és emberi életminőséget javító hatások
- fontos a fejlesztési programok eredményessége és a forrásvesztés kockázatának tompítása
- a forrásokat kevés számú fejlesztési célkitűzésre szükséges összpontosítani

Mátészalka Városáról a 1023/2019. (II. 11.) Korm. határozatban rögzített főbb alapelvek tekintetében elmondható, hogy olyan meglévő potenciállal és arra épülő, azt minőségében és volumenében növelő, erősítő fejlesztési célokkal bír, amelyek várostérségének gazdasági és társadalmi versenyképességét hatékonyan növeli. Jelen Településfejlesztési Konceptió komplex, de egyes fejlesztési területek tekintetében határozott irányokat és kereteket szabó célkitűzéseket rögzít, amely garantálhatja a megvalósítandó fejlesztési programok eredményességét, azokat magas határfokúvá teszi.

A 2021-2027 közötti Európai Unió programozási időszak szakpolitikai célkitűzései

A 2021-2027. közötti programozási időszakra vonatkozóan az Európai Bizottság hivatalos javaslata¹ 5 szakpolitikai célkitűzést tartalmaz az alábbiak szerint:

1. Szakpolitikai célkitűzés: *Intelligensebb Európa az innovatív és intelligens gazdasági átalakítás előmozdítása révén*
2. Szakpolitikai célkitűzés: *Zöldebb, karbonszegény Európa a tiszta és méltányos energetikai átállás, a zöld és kék beruházás, a körforgásos gazdaság, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatmegelőzés és – kezelés előmozdításával*
3. Szakpolitikai célkitűzés: *Jobban összekapcsolt Európa a mobilitás és a regionális IKT-konnektivitás fokozása révén*
4. Szakpolitikai célkitűzés: *Szociálisabb Európa a szociális jogok európai pillérének végrehajtásával*
5. Szakpolitikai célkitűzés: *A polgárokhoz közelebb álló Európa a városi, vidéki és part menti térségek fenntartható és integrált fejlesztésének elősegítése és helyi kezdeményezések révén*

Mátészalka Város Településfejlesztési Konceptiója az alábbiak szerint illeszkedik és hozzájárul a 2021-2027. közötti programozási időszakra vonatkozó szakpolitikai célkitűzéseknek:

1. táblázat: A Konceptió és az Európai Unió szakpolitikai célkitűzéseinek illeszkedés-vizsgálata

A 2021-2027. közötti programozási időszakra vonatkozó szakpolitikai célkitűzés	Mátészalka Településfejlesztési Konceptiójának illeszkedése
1. Szakpolitikai célkitűzés: Intelligensebb Európa az innovatív és intelligens gazdasági átalakítás előmozdítása révén	A Mátészalkai Tudományos és Technológiai Parknak, mint a térség meghatározó gazdasági központjának infrastrukturális és tartalmi fejlesztési célkitűzései, szolgáltatási potenciáljának erősítése, a kvaterner szektor (kutatás-fejlesztés-innováció (K+F+I)) segítése valamint az okos város településfejlesztési elv „Okos, fenntartható gazdaság („Smart Economy”)” dimenziója illeszkedik és hozzájárul a „Intelligensebb Európa az innovatív és intelligens gazdasági átalakítás előmozdítása révén” szakpolitikai célkitűzéshez.
2. Szakpolitikai célkitűzés: Zöldebb, karbonszegény Európa a tiszta és méltányos energetikai átállás, a zöld és kék beruházás, a körforgásos gazdaság, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatmegelőzés és – kezelés előmozdításával	Az „Átfogó cél 3.: Fenntartható Mátészalka” által tömörített fejlesztési irányok valamint az okos város településfejlesztési elv „Okos, élhető környezet („Smart Environment”)” dimenziója illeszkedik és hozzájárul a „Zöldebb, karbonszegény Európa a tiszta és méltányos energetikai átállás” szakpolitikai célkitűzéshez.
3. Szakpolitikai célkitűzés: Jobban összekapcsolt Európa a mobilitás és a regionális IKT-konnektivitás fokozása révén	Az „Átfogó cél 3.: Fenntartható Mátészalka” által tömörített fejlesztési irányok valamint az okos város településfejlesztési elv „Okos, élhető környezet („Smart Environment”)” dimenziója illeszkedik és hozzájárul a „Jobban összekapcsolt Európa” szakpolitikai célkitűzéshez.

¹ Európai Bizottság javaslata az alábbihoz: AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi és Migrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a Határigazgatási és Vízügyeszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról (Strasbourg, 2018.5.29) https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:26b02a36-6376-11e8-ab9c-01aa75ed71a1.0017.03/DOC_2&format=PDF

Mátészalka Város Településrendezési Tervéhez
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

A 2021-2027. közötti programozási időszakra vonatkozó szakpolitikai célkitűzés	Mátészalka Településfejlesztési Konceptiójának illeszkedése
4. Szakpolitikai célkitűzés: Szociálisabb Európa a szociális jogok európai pillérének végrehajtásával	Az „Átfogó cél 4.: Lokálpatrióta Mátészalka” által tömörített fejlesztési irányok valamint az okos város településfejlesztési elv „Okos mobilitás („Smart Mobility)”” dimenziója illeszkedik és hozzájárul a „Szociálisabb Európa” szakpolitikai célkitűzéshez.
5. Szakpolitikai célkitűzés: A polgárokhoz közelebb álló Európa a városi, vidéki és part menti térségek fenntartható és integrált fejlesztésének elősegítése és helyi kezdeményezések révén	Jelen Településfejlesztési Konceptió településfejlesztési elvei között rögzítésre került a „Várostérségi centrum szerep” elv, továbbá az átfogó célok közül kiemelten, de nem kizárólagosan az „Átfogó cél 2.: Szolgáltató Mátészalka” tömöríti azokat a fejlesztéseket, amelyek alapvetően a Mátészalkai járás településeinek, de nagyobb kitekintéssel a megye keleti rurális térségeinek, településeinek biztosított szolgáltatásokat érinti. Mindezek illeszkednek és hozzájárulnak „A polgárokhoz közelebb álló Európa” szakpolitikai célkitűzéshez.

A 2021-2027 közötti Európai Unió programozási időszak területi hangsúlyai

Lévéen, hogy az uniós szakpolitika régiókban kénytelen gondolkodni, elkerülhetetlen, hogy a fejlesztési források elosztásakor nem kellő súllyal jelenik meg a települési szint, hanem magasabb térszervezeti egységek (például Magyarország esetében a régió, azokon belül megyék, és azokon belül járások) szintjén valósul meg a forráselosztási mechanizmus. A vizsgált bizottsági javaslat is az integrált területfejlesztést preferálja, tervezetten továbbra is az adott tagállam területi és helyi fejlesztési stratégiákon keresztül támogatja majd az Európai Unió az integrált területfejlesztést az alábbi formák bármelyike révén: (a) integrált területi beruházások; (b) közösségvezérelt helyi fejlesztés; (c) egyéb, területi eszközt támogató, a tagállam által az ERFA céljára programozott beruházásokhoz tervezett kezdeményezések formájában. A bizottsági javaslat kísérletet tesz a területi végrehajtási mechanizmusnak és a területi hangsúly dimenzióinak meghatározására, és az alábbi területi szinteket nevesíti:

- Városnegyedek
- Nagy-, kis- és külvárosok
- **Városok funkcionális egységei**
- Hegyvidéki térségek
- Szigetek és part menti térségek
- Ritkán lakott térségek
- A célzott területek egyéb típusai

A fenti területi dimenziók helyes értelmezése az alábbi: Speciális területekként kerül nevesítésre a „Hegyvidéki térségek”, a „Szigetek és part menti térségek”, a „Ritkán lakott térségek” és „A célzott területek egyéb típusai”. Az Európai Unió területének jelentős része nem érintett ezekkel a speciális területekkel. Általános osztályozásként a meghatározó nagyvárosok (mint egy-egy régió gazdasági,

kulturális központjai) és az azok erőterében lévő nagy-, kis- és külvárosok egységét, illetve a várostérségeket tekinti az Európai Unió szakpolitika alap területi egységekként, dimenzióknak. Mátészalka Város Szabolcs-Szatmár-Bereg megye alközpontjaként térsége várostérségi központjaként működik. Jelen Településfejlesztési Konceptió településfejlesztési elvei között rögzítésre került a „Várostérségi centrum szerep” elv, továbbá az átfogó célok közül kiemelten, de nem kizárólagosan az „Átfogó cél 2.: Szolgáltató Mátészalka” tömöríti azokat a fejlesztéseket, amelyek alapvetően a Mátészalkai járás településeinek, de nagyobb kitekintéssel a megye keleti rurális térségeinek, településeinek biztosított szolgáltatásokat érinti. Mindezek jelzik, hogy Mátészalka törekszik arra, hogy megfogalmazott célkitűzéseit, térségi vezető szerepének megerősítését is hatékonyabban tudja megvalósítani egy, a gesztorságával működő önkormányzati szövetségen keresztül is megtámogatva, amely által nagyobb területre is tud hatást gyakorolni, nagyobb volumenű terület – és gazdaságfejlesztési programokat képes megszervezni és végrehajtani.

Online kérdőíves felmérés eredményei (Részvételi (közösségi) tervezés)

A stratégiailag a Város fejlődését alapvetően meghatározó dokumentum készítésekor Mátészalka Város Önkormányzata a lehető legszélesebb partnerségi bevonásra törekszik, ennek érdekében a „részvételi (közösségi) tervezés” módszertana szerint alkotta meg a Településfejlesztési Konceptiót. A kérdőíves felmérésre online módon tervezési partnerek (az érdekképviselői, civil és gazdálkodó szervezetek, a vallási közösségek) számára került kiküldésre. A kérdőív az Önkormányzat partnerségi rendelete alapján azoknak a tervezési partnereknek került kiküldésre, amelyek adott területükön Mátészalka Város meghatározó szereplői, akiknek véleménye, javaslatai mértékadóak. A válaszadók által képviselt szervezetet reprezentálják Mátészalka Város társadalmi és gazdasági szereplőit. A válaszadók az általuk képviselt szervezeteknek legmagasabb szintű vezetői/döntéshozói, akik az általuk reprezentált tématerületek valós és legfontosabb problémáit, fejlesztési szükségleteit mélyrehatóan ismerik. A kérdőíves felmérés az alábbi időszakban történt: 2020. május - június.

Főbb megállapítások: A válaszadók több, mint 95%-a büszke a városára. A város nehezebb régmúltja és azokban a korokban a városra ragadt negatív megítélés érezhetően beárnyékolja Mátészalka XIX. századi megítélését, de a válaszok között csak az embert próbáló rosszabb időszak emléke tűnik fel.

Az elmúlt fejlesztési ciklus beavatkozásainak megítélése egyhangú, minden válaszadó érzékelt pozitív változást az elmúlt időszakban. A válaszok jelentős része kiemeli, hogy a városvezetés nyitottabb, demokratikus kormányzás helyi szinten erősödik, egyre aktívabb a városvezetés és a helyi gazdasági szereplők kapcsolata.

Negatív változásokként, konkrét problémákként a közúthálózat állagromlásával, az oktatási rendszer minőségével és az egészségügyi ellátás (kórház) színvonalával kapcsolatosak merültek fel. Ezen tématerületek fejlesztési szükségleteit jelen Településfejlesztési Konceptió kezeli.

Mátészalka kitörési pontjaként, fejlesztendő területeként jelen Településfejlesztési Konceptió átfogó céljainak tématerületei fontosságának megítélése egyhangú, azokat jogosultságát a válaszadók visszaigazolták.

A kérdőíves felmérésre érkezett válaszok kiértékelése külön dokumentációban, 2020. június hónapban került publikálásra.

Mátészalka Város Gazdasági Programja

Mátészalka Város Önkormányzata Képviselő-testülete a 40/2020. (V. 04.) számú határozatával fogadta el „Mátészalka Város Önkormányzata 2020-2025 időszakra vonatkozó Gazdasági Programját”. A Gazdasági programban tematikus célok rendszere került rögzítésre alábbiak szerint:

- Vállalkozásbarát Mátészalka

- Szolgáltató Mátészalka
- Fenntartható és Lokálpatrióta Mátészalka

A Gazdasági Program tematikus céljait jelen Településfejlesztési Konceptió célrendszerének Átfogó céljaiként rögzítjük – a stratégiai dokumentumok közötti összhang biztosítása érdekében – az alábbi módosítással:

- **Vállalkozásbarát Mátészalka átfogó cél** – *megfeleltethető a Gazdasági program azonos elnevezésű tematikus célkitűzésével*
- **Szolgáltató Mátészalka átfogó cél** – *megfeleltethető a Gazdasági program azonos elnevezésű tematikus célkitűzésével*
- **Fenntartható Mátészalka átfogó cél** – *részben megfeleltethető a Gazdasági program „Fenntartható és Lokálpatrióta Mátészalka” tematikus célkitűzésével, tématerületi lehatárolással a Településfejlesztési Konceptióban kettő külön átfogó célként rögzítve*

Lokálpatrióta Mátészalka átfogó cél - *részben megfeleltethető a Gazdasági program „Fenntartható és Lokálpatrióta Mátészalka” tematikus célkitűzésével, tématerületi lehatárolással a Településfejlesztési Konceptióban kettő külön átfogó célként rögzítve*

A fentiek alapján a város Gazdasági Programja és jelen Településfejlesztési Konceptió közötti összhang biztosított.

Tervi háttér

A „Mátészalka Város Településrendezési Terv átfogó felülvizsgálatának megindításáról” szóló 61/2018. (V. 08.) Kt. számú Képviselő-testületi határozat alapján új településfejlesztési koncepciót (jelen dokumentum), településszerkezeti tervet, szabályozási tervet és építési szabályzat kidolgozását határozta el.

Településfejlesztési és településrendezési eszközök (terv előzmények):

A területre jelenleg a következő koncepció és településrendezési eszközök vannak hatályban

- 188/2011. (XI.30.) KT. számú határozat, Mátészalka Város módosított Településszerkezeti tervének és szerkezeti terv leírásának elfogadásáról
- 26/2005. (IX.30.) számú rendelet, Mátészalka Város módosított Helyi Építési Szabályzatáról és Szabályozás Tervének elfogadásáról

Településképi arculati kézikönyv:

Mátészalka Város Településképi arculati kézikönyve 2017. évben készült el.

Fentieket jelen Településfejlesztési Konceptió előzményként kezeli.

1. JÖVŐKÉP

1.1. Mátészalka Város jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan

A jövőkép Mátészalka Város hosszútávon bekövetkező víziója, azt az ideális állapotot határozza meg, amelyet város 2030-2035-re szeretne elérni. Mátészalka Városa egy erősödő, vonzó, versenyképes város, amely gazdasági, társadalmi és környezeti szempontból is fenntarthatóan és harmonikusan fejlődik. Jelen fejezetben megfogalmazottak jövő időben értendők, a jövőkép szerinti vízió kibontását szolgálják.

TÁRSADALOM

- Tiszta és egészséges, városias környezetet biztosító, minőségi szempontból is élhető várossá fejlődik Mátészalka 2030-2035-re.
- A település hatékonyan kihasználja kedvező földrajzi és közlekedési helyzetét, mely nagyban erősíti Mátészalka társadalmának jólétét. Mátészalka térségének városközpontjaként a térség kulturális központja, aktív térségi és határon átnyúló társadalmi/kulturális kapcsolatrendszerrel bír.
- Mátészalka kiterjedt és folyamatosan bővülő és erősödő nemzetközi kapcsolatainak köszönhetően ismert és elismert várossá válik az országhatárokon kívül is.
- Mátészalka Városa gondoskodó, nyitott és szolidáris helyi közösséggel rendelkező város, ahol erős a belső kohéziója a társadalomnak. A társadalmi polarizáltság megszűnik. Megvalósul a teljes körű integráció, szegregálódás és a szlömösödés elleni harc (a közbiztonság javítása) sikeres volt, a település minden lakosa hasznos és tudatos tagja a Város társadalmának. Mátészalka Város lakosságát erős városi identitástudat és lokálpatriotizmus jellemzi. A helyi közösségek erősek, befogadóak, integrációs erejük nagy, öntudatosak és büszkék városukra.
- A város demográfiai folyamatai igen kedvezőek. Mátészalka lakosságszáma már gyarapodik, amely egyrészt a természetes szaporulatnak, másrészt a vándorlási nyereségnek köszönhető.
- A város népességmegtartó erejének növelésével a családok, fiatalok számára vonzóvá vált a város, egyrészt a biztos megélhetés, a megfelelően erősödő gazdasági háttér megvalósításával (helyi gazdaság nyújtotta munkalehetőségek), másrészt Mátészalka jó geoföldrajzi elhelyezkedése és könnyű elérhetősége (autópálya és autóutak mind a belföldi, mind határon túli irányba is) révén egyre többen választják lakóhelyül.
- A pozitív migrációs egyenleg mellett a 40 év alatti lakosság számának növelésével kiegyensúlyozottabb korszerkezete van a településnek. Mátészalkai Tudományos és Technológiai Park kiteljesülésével, és a korábban már jelenlévő, az optika és élelmiszeripar vállalkozásainak erősödésével továbbá újak indításával optimális a város munkaerő piaci helyzete.
- A magas hozzáadott értéket képviselő technológiai iparágak stabil jelenlétével egyrészt a kvalifikált fiatalabb nemzedéket elvándorlása megszűnik, másrészt a magasan képzett munkavállalók betelepülése folyamatos.
- A kvalifikált fiatalabb nemzedék és a bevonzani kívánt magasan képezett munkavállalói réteg számára megfelelő minőségű társadalmi és épített környezet biztosított, a szolgáltatás-struktúra (oktatástól a terciér szektorig bezárólag), a lakossági alap- és kiegészítő szolgáltatások spektruma magas minőségben lefed minden elvárható területet.
- A képzett (diplomás és nyelveket beszélő valamint piacképes szakképesítéssel bíró) lakosság arányának növelésével a gazdasági fejlődés humán erőforrás oldala is biztosított.
- A település népességmegtartó ereje magas a megfelelő oktatási, képzési háttérre, segítő – közvetítő és információnyújtó – szolgáltatásokra építve, mely rendszerek magas színvonalú, a külső környezet változásaiból fakadó igényekre rugalmasan képes válaszolni.

- A biztos megélhetés, tehát családok, háztartások anyagi biztonsága mellett a legfontosabb célként a lakosság egészségi állapota is javul, a prevenció fontos szemponttá válik. A Városban ehhez szükséges infrastruktúrák és szolgáltatások kiépítettsége magas színvonalú. Az öngondoskodás szintje magas a településen. Városi Strandfürdő és Uszoda területe szabadidős városrészként funkcionál, az új Városi Sportcentrum magas fokkal kihasznált.
- A mátészalkai lakosok aktívak mind a versenysport, az egyesületi formában végzett sporttevékenység, mind a szabadidős amatőr lehetőségeket illetően.
- A sportinfrastruktúra fejlesztése megnövelte a lakosság mozgékonyágát, sokan veszik igénybe a különböző futó lehetőségeket, nyári estéken a kerékpárutakon is szívesen mozognak a városlakók. A szabadtéri kondiparkok fokozzák az élményt, és jó kiegészítői lehetnek a kardio mozgásformáknak az erőnlétet érintő saját testsúlyos gyakorlatok. Népszerű és divatos rendszeresen sportolni, nagy a látogatottsága a városi uszodának is.
- A közigazgatás a helyi közösséggel partnerségben működik, demokratikus önkormányzatiság jellemzi a települést.
- A szolgáltatási hálózat fejlesztése, illetve bővítése az integráló, gondoskodó és befogadó társadalom megteremtése érdekében a társadalmi szolgáltatásokat nyújtó, - különös tekintettel a rászorulóknak, hátrányt szenvedők különböző problémáit kezelő -, civil szerveződések, helyi egyházak és vállalkozások, valamint azok együttműködésében valósul meg. A Szatmári Egyesített Szociális És Egészségügyi Alapellátási Intézmények szolgáltatásai minőségiek és esélyegyenlőség jegyében mindenki számára elérhetőek.
- Egyre több civil szervezet alakul, a társadalmi felelősségvállalás és az önkéntesség szerepe egyre fontosabb, a helyi közösségek egyre aktívabb részesei a közösségi ügyeknek. A civil szervezetek közösségi szolgáltató szerepe egyre erősebb, ennek hatására a közösségi élet szervezésének katalizátorai.
- A helyi humán infrastruktúra minősége folyamatosan növekszik, a nevelés-oktatás területén magas minőségben végzik a tehetséggondozást a gyermekek körében.
- Egyre több és színvonalasabb közösségi rendezvény jellemzi Mátészalkát. A rendezvényekért felelős intézmények, a Mátészalkai Szentpétery Zsigmond Kulturális Központ és Színház (működtetője a Mátészalkai Kulturális Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság), a Képes Géza Városi Könyvtár és a Szatmári Múzeum olyan rendezvényeket biztosítanak, amelyek térségi szinten is meghatározóak, sok látogatót is vonzanak: Fényes Napok, Magyar Kultúra Hete, nemzeti ünnepek, Mátészalkai Majális, Udvarias Esték, Karácsony Mátészalkán.
- Mátészalka a lakosai számára kiemelkedő életminőséget biztosító, fenntartható módon és kiegyensúlyozottan fejlődő település.
- Mátészalka a térségi migráció célterülete ma is, ugyanakkor nem lehet cél az „elszívóhatás” felerősítése, olyan feltételeket kell teremteni tehát, mely a városkörnyéki falvak egészséges jövőképét sem lehetetleníti el. A környező településektől a népesség-elszívó hatás rövidtávon visszafordíthatatlan folyamat. Az olcsóbb lakhatás mellett úgynevezett „alvó településekként” tudják megakadályozni a népesség csökkenést és később ez eredményezhet hosszabb távon ismét fejlesztést ezeken a területeken. Mátészalka megyei decentrum szerepköréből fakadóan tehát nem csak a közigazgatási határon belül élők biztonságos megélhetésének feltételeit kell megteremtenie, de a városkörnyéki lakosság szempontjából is fontos a gazdaság és a foglalkoztatási háttér megerősítése.

GAZDASÁG

- Mátészalka Szabolcs-Szatmár-Bereg megye erős gazdasági decentruma.
- Mátészalkai Tudományos és Technológiai Park kiteljesülésével, és a korábban már jelenlévő, az optika és élelmiszeripar vállalkozásainak erősödésével továbbá újak indításával optimális a város munkaerő piaci helyzete. A település kiváló üzleti infrastruktúrájának köszönhetően számos hazai és nemzetközi jelentőségű ipari vállalkozás működik. A jelentkező további telephelyigényeket az ipari terület bővítésével és infrastrukturális kiépítettségével tudta az önkormányzat kezelni, aminek következtében az egyre növekvő bevételt jelent iparűzési adó.
- Mátészalka egyértelműen be tudja tölteni központi funkcióját a gazdaság, a kereskedelem, a közigazgatás, a (köz)szolgáltatás, az egészségügy, az oktatás és a szociális ellátás területén egyaránt.
- Mátészalka gazdasági struktúrája kiegyensúlyozottá válik 2030-2035-re; a város gazdasági életének két meghatározó eleme a megerősödött és az elsődleges feldolgozásába elmozdult mezőgazdaság és a korszerű, magas hozzáadott-értékű ipari termelés.
- Mátészalka a város és vonzáskörzete lakosságának munkát adó gazdasági alközponttá válik.
- Mátészalka is elmozdul Európa tudásalapú gazdaságait fenntartó kisvárosainak felé, kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I szektor megjelenik a településen. Kimondottan erős a kvaterner szektor (kutatás-fejlesztés-innováció (K+F+I)).
- Az erős ipari jelenlét miatti szinergikus hatások újabb vállalatok betelepülését eredményezték.
- Az optikai profilú és az orvosi műszereket gyártó vállalkozások mellett egyéb szektor jelentős képviselői is betelepültek, csökkentve Mátészalka iparának korábban kockázatként értékelhető egy szegmensre épülését.
- A Szatmári Technológiai Inkubátorház kialakításával helyi gazdaságfejlesztéshez szükséges önkormányzati üzleti infrastrukturális háttér és szolgáltatások biztosítottak.
- Magas szaktudást igénylő és magas jövedelmet ígérő fejlesztések valósulnak meg.
- A Meggyesi úton megépült városi nagypiac és a belvárosi piac a helyi és térségi termelők kedvelt helye, a lakosság is elsődlegesen helyi termékeket vásárol.
- Kiemelt figyelmet kap a mezőgazdasági feldolgozóipar. A mezőgazdasági feldolgozóipar (tejipar és aszalvány) termékei nemzetközileg is keresettek lettek.
- Az első számú gazdasági cél – és célállapot – a piactudományi értelemben vett teljes foglalkoztatottság elérése. Mátészalka Városában minden aktív korú és munkaképes lakos, aki dolgozni szeretne, munkalehetőséget kap. Ez a cél összhangban van az országos foglalkoztatási politikával, helyi szinten annak leképezését jelenti. Az értékorientált közmunka-programok mellett a település gazdaságát erőssé tevő helyi vállalkozások is nagy foglalkoztatóként vannak jelen. Jelentősen csökkent a munkanélküliek száma, a foglalkoztatottak száma pedig dinamikusan nő, a munkaerő-piaci folyamatok ismét tartósan kedvezővé váltak.
- Megfelelőek és vonzóak az új betelepülő vállalkozások fogadásának feltételei, korszerű és optimális a Tudományos és Technológiai Park befogadó kapacitása, szolgáltatásai (Szatmári Inkubátorház) és a városvezetés ideális, a helyi gazdaság érdekeit szem előtt tartó struktúrát jelent. Az önkormányzati és a vállalkozó szféra közötti együttműködés erős.
- Az Önkormányzat önkormányzati befektetés-ösztönzési, városmarketing tevékenysége intenzív, proaktív.
- Mátészalka határozottan megjelenik a turisztikai térképeken, az idegenforgalom aránya növekszik a helyi gazdaság elemei között.

KÖRNYEZET

- Mátészalka tiszta és egészséges, kisvárosias környezetet biztosító, minőségi szempontból is elérhető várossá fejlődik 2030-2035-re, melynek belső zöldfelületi rendszere és külső táji környezete is magas minőségű.
- Mátészalka Város elérhető, vonzó város. Zöldterületi ellátottsága, a közterületek minőségének átlagos színvonala magas, az értékőrző hasznosítás, fejlesztés folyamatos, a kulturális, közösségi infrastruktúra kínálata széles. Ennek a színvonalnak a megtartása, növelése a jövőkép fontos része, hiszen ez biztosítja a lakók, munkavállalók aktív, sokszínű életvitelének feltételeit, közvetetten pedig a gazdasági és társadalmi célállapotok elérését támogatja. A vonzó környezet, s benne a városhoz kötődő, aktív közösségi életet élő helyi társadalom együttesen teremti meg azt a miliőt, amely a vendégek számára is vonzóvá, szerethetővé teszi a várost.
- Mátészalka belvárosában a meghatározó a Szentpétery Zsigmond Kulturális Központ és Színház és a Városháza melletti téregyüttes, a Hősök tere, valamint az Esze Tamás Gimnázium előtti Kölcsey park összekapcsolásával és a kapcsolódó terek minőségi fejlesztésével modern és magas biológiai aktivitásértékű közpark rendszerrel bír a település.
- A város meghatározó utcája a történelmi szempontból is fontos, számos műemléki és helyi védelem alatt álló épületnek otthont adó, a forgalom elől korlátozottan elzárt sétáló Kossuth utca közkedvelt találkozási pontja lett Mátészalkának.
- A Városi Strandfürdő és Uszoda környezete átalakult, jelentős idegenforgalmat is kiszolgálni képes rekreációs területévé vált a városnak.
- Mátészalka területfejlesztési beavatkozásait a kompakt város elveinek érvényesítése hatja át: törekedik a település a horizontális terjeszkedés visszaszorítására, a növekedési igény részben vertikális irányban, részben pedig a ritka beépítettségű területeket hatékonyabb kihasználásával vagy intenzívebb terület-felhasználással (szabadon álló helyett soros beépítés, társasházi struktúra) kielégítésére. Azaz az organikus és intenzív városfejlődés jellemzői szerint a foghíjszerűen kiüresedő telkeken, helyben átépülő lakóházak jelentik a belső városrészek folyamatos és harmonikus megújulását.
- Kompakt településként hatékonyabb az infrastruktúra üzemeltetés is. Az okos modell elemei közül az „Okos, elérhető környezet („Smart Environment”)” beavatkozásai a helyi lehetőségekhez mérten és a helyi specifikusságokhoz illeszkedve kerültek Mátészalka városában adoptálásra. Az elérhető fejlett és innovatív információtechnológiák illetve okos modellek közül a reálisan és rentábilisan alkalmazhatók kiválasztása megtörtént. A fenntartható és távlatos erőforrás-gazdálkodás jellemzi a várost.
- Mátészalka kitűzött célja az innovatív, megújuló energiaforrásokra támaszkodó infrastruktúra szerepének erősítése. A városban a geotermikus energia és napenergia is elérhető, ezen energiahordozók szerepének növelésére kínálkozik lehetőség.
- A fenntartható fejlődés szempontját figyelembe véve a város beépítése intenzív, megfelelő sűrűségű, Mátészalka őrzi a természeti környezet arányát az épített környezettel szemben. A környező értékes mezőgazdasági területek hozzájárulnak a város gazdaságának kiegyensúlyozottságához, a megkímélt természeti terület lehetőséget biztosít a város lakói számára a rekreációhoz, a szabadidő hasznos eltöltéséhez. A korábban jellemző mennyiségi szemlélet helyett előnyt élvez a minőségi javulást hozó, intenzív terület-felhasználások.
- A közterületek jól karban tartottak, attraktivitásuk magas.
- A városközpont, a történelmi Kossuth utca és a városi közterek a közösségi élet legfontosabb találkozási pontjaivá váltak, ahol számos kulturális és közösségi program, szolgáltatás várja a város polgárait.
- A város ökológiai imázsa sokat javult. A város óvja természeti értékeit és természetvédelmi területeit, amelyek egyre jobb állapotban vannak. Jelentősen növekedtek a városi zöldterületek,

különösen a város eddig alulhasznosított zöldfelületeinek biológiai aktivitása növekedett. A belvárosban rekreációs területek segítik a lakosság komfortérzetének növelését. Az iparterületeket gazdag növényállomány, véderdők veszi körbe, amelyek ellensúlyozzák az ipari kibocsátását. Az alulhasznosított zöldfelületek funkciógazdag városi közterületekké váltak.

- A város lakossága rendkívül környezettudatos, ennek rendeli alá a közlekedési és fogyasztási szokásait. Tudatában van, hogy ő is részese a klimatikus változások előidézésének ezért mérsékli a kibocsátását. A helyi lakosság energiafelhasználási szokásai sokat változtak, kifejezetten előnyben részesítik az építkezéseknél a megújuló energiafelhasználást. Az Önkormányzat környezeti politikája igen sikeres, a város közintézményei alacsony kibocsátással és megújuló energiák felhasználásával működnek, amellyel jó példát tudott mutatni a polgároknak is.
- Olyan minőségi lakóterületei vannak Mátészalka Városának, amelyek vonzzák a lakosságot. A lakásállomány energetikai korszerűsítése befejeződött, egyre nagyobb azoknak a lakásoknak a száma akik megújuló energiákat alkalmaznak (az energiatudatos otthontervezés gyakorlata adaptálódott a lakossághoz). Eltűntek a lepusztult, a leamortizálódott lakókörnyezetek.
- A megfelelő átszellőzési viszonyok, az ökológiai kapcsolatok biztosítása, a hősziget-hatás mérséklése érdekében a település törekszik a zöldfelületi rendszer fenntartására, folyamatos fejlesztésére.

Mátészalka Város jövőképe 2030-ig a következő:

Mátészalka Városa 2030-2035.

Mátészalka térségi kereskedelmi és gazdasági centrum szerepe tovább erősödik, gazdaságának, közszolgáltatásainak és vonzó városi környezetének további fenntartható fejlesztéseivel.

1.2. Mátészalka Város jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan

Mátészalka város Szabolcs – Szatmár – Bereg megye meghatározó települése, Nyíregyháza MJV, mint a megye társadalmi-gazdasági központja mellett másodvonalas megyei központ, decentrum. A megye második legnépesebb települése.

Mátészalka a Mátészalkai járás járásszékhelyeként, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egyik gazdasági decentruma, ahol a kiváló üzleti infrastruktúrájának (Ipari Park) köszönhetően számos hazai és nemzetközi jelentőségű ipari vállalkozás működik. A jelentkező további telephelyigényeket az ipari terület bővítésével és infrastrukturális kiépítettségével tudja az önkormányzat kezelni, aminek következtében az egyre növekvő bevételnek számító iparűzési adó növekedését vonhatja maga után. Mátészalka egyértelműen be tudja tölteni központi funkcióját a gazdaság, a kereskedelem, a közigazgatás, a (köz)szolgáltatás, az egészségügy, az oktatás és a szociális ellátás területén egyaránt.

A település jelenleg is közlekedési csomópontnak számít mind közúti, mind vasúti szempontból. Az autópálya kiépülésével, a határokig való befejezésével erőteljesebb differenciálódás várható az autópálya csomóponti (első-másodvonal települései) illetve attól távol fekvő települések között. Mátészalka várostól alig pár kilométerre található az az autópálya felhajtó, így a város elsővonalas településnek számít az autópályák relációjában. Így Mátészalka esetében is relatív erőteljesebb dinamizálódás lehetőségével kell számolni a közeljövőben, hiszen a települési makrogazdasági környezet nyújtotta feltételek (lásd Tudományos és Technológiai Park jelenléte, magasabb képzettségű lakosság, stb.) megfelelőek.

Mátészalka tekintetében jelentős tényező (lehet) a határon túli kapcsolatok újraépülése, új elemekkel való gazdagodása: jelenlegi tendenciák a román határszakasz menti kapcsolatok élénkülését sejtetik (Szatmárnémeti funkcionális városkörzete). Továbbá jelentős lehetőséget rejt Mátészalka számára Fehérgyarmat térségi közelsége is. Mátészalka Szabolcs-Szatmár-Bereg megye alközpontja.

A Településfejlesztési Konceptió alátámasztásaként elkészült Megalapozó Vizsgálat főbb, SWOT analízisben rögzített főbb megállapítása Mátészalka térségi szerepére vonatkozóan az alábbiak:

2. táblázat: Mátészalka térségi szerepére vonatkozó SWOT megállapítások (Erősségek, Gyengeségek)

Települési térségi szerepkör, hatósugár (Településhálózatban betöltött szerep)	
Erősség	Gyengeség
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Élő települési hagyományok, határozott településkarakter megléte: „A fény városa, Hollywood bölcsője”. ▪ Mátészalka Szabolcs – Szatmár – Bereg megyében alközponti szerepet tölt be. ▪ Mátészalka vonzáskörzete a Csengeri és a Fehérgyarmati, sőt a Vásárosnaményi kistérségekre is kiterjed. ▪ Kórháza kb. 150 ezer fős körzetet lát el. ▪ Szabolcs – Szatmár – Bereg megye tekintetében a Nemzeti Fejlesztés 2030 című stratégia által említett egyetlen, a külső gyűrű városai között kiemelt település Mátészalka. ▪ A megyei „Kelet-nyugati növekedési és iparfejlesztési tengely” kiemelten fontos települése Mátészalka. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nem kellően kihasznált a határ közelsége, Szatmárnémeti városával az együttműködés nem kellően intenzív. ▪ Nem kellően formalizált gazdasági, turisztikai kapcsolatrendszer a térségi településekkel. ▪ A településen nem található felsőoktatási intézmény vagy annak kihelyezett tagozata (így az oktatási rendszerben betöltött státusza alacsony). ▪ A megyei alközponti szerepet nem kellően tölti be Mátészalka, funkcionális szempontból középvárosi szerep kialakulása még teljes körűen nem történt meg.

Települési térségi szerepkör, hatósugár (Településhálózatban betöltött szerep)	
Erősség	Gyengeség
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nemcsak a járás, hanem térsége egészségügyi, szociális, oktatási és kulturális központja Mátészalka. ▪ A város közlekedés-földrajzi elhelyezkedése (M3 autópálya, határ közelség) jó. ▪ A hazai kisvárosok funkcióellátottságánál lényegesen jobb ellátottság jellemzi. ▪ Jelentős helyi gazdasága (Innovációs és Technológiai Ipari Park) a települési lakosság mellett a környező települések lakosságának is munkát tud biztosítani. 	

3. táblázat: Mátészalka térségi szerepére vonatkozó SWOT megállapítások (Lehetőségek, Veszélyek)

Települési térségi szerepkör, hatósugár (Településhálózatban betöltött szerep)	
Lehetőség	Veszély
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Szabolcs – Szatmár – Bereg megyei alközponti szerep betöltése megvalósul, funkcióiban megerősödik és teljesebbé válik Mátészalka. ▪ Intenzívebbé válnak a gazdasági kapcsolatok mind a térségben, mind a határon túli (Szatmárnémeti várostérsége) kapcsolatrendszer erősödik. ▪ Fehérgyarmattal erősödik az együttműködés. ▪ Erősödik Mátészalka logisztikai szerepköre. ▪ Településközi, járási együttműködések erősítése. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A külső környezeti hatások, belső konfliktusok miatt elmarad, nem folytatódik a város megújulása. ▪ Mátészalka vonzáskörzete csökken, a Csengeri és a Fehérgyarmati, sőt a Vásárosnaményi kistérségekre kiterjedő vonzáskörzetében ereje csökken. ▪ A 2021-2027 közötti időszak területfejlesztési dimenziói várostérségekben kerülnek lefektetésre. Általános osztályozásként a meghatározó nagyvárosok (mint egy-egy régió gazdasági, kulturális központjai) és az azok erőterében lévő nagy-, kis- és külvárosok egységét, illetve a várostérségeket tekinti az Európai Unió szakpolitika alap területi egységekné, dimenzióknak. Mátészalka nem tudja megfelelő hatékonysággal menedzselni várostérségét. ▪ Szuburbanizációs, agglomerációs folyamatok nem terjednek ki a településre. ▪ A határon átnyúló kapcsolatok nem teljednek ki.

Mátészalka Város jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan:

- Mátészalka nyitott, nemzetközi, interregionális kapcsolatai széleskörűek.
- A város aktív hazai és nemzetközi marketingtevékenységet folytat.
- Nemzetközi szinten a város jelentősége egyfelől a turisztikai szolgáltatásoknak, másfelől az intenzívebbé váló határon átnyúló együttműködéseknek köszönhetően megnő. Szatmárnémetivel és térségével erős a kapcsolat.

- A nemzetközi együttműködések keretében az Európai Unió regionális politikájához illeszkedően a regionális együttműködésben rejlő kölcsönös előnyök hasznosítása és a hátrányos helyzetű határmenti térségek összehangolt fejlesztésének elősegítése sikeres. Határon átnyúló projektek tervezése és megvalósítása folyamatos.
- Mátészalka Városa együttműködik a funkcionális várostérség szereplőivel. Mind a közigazgatás, önkormányzatok, mind a gazdaság területén működik a kooperáció, egymás érdekeinek kölcsönös figyelembe vétele, a szinergiákból adódó lehetőségek kihasználása.
- A térségi munkamegosztás és együttműködés példaértékűen működik. Kiemelten a járási települések összefogása magas fokú.
- Mátészalka Városa, mint térségének gazdasági, kulturális központja, felelősséggel van az erőterében lévő vidéki kis településekért is. Sikeresek azokat a fejlesztések, amelyek alapvetően a Mátészalkai járás településeinek, de nagyobb kitekintéssel a megye keleti rurális térségeinek, településeinek biztosított szolgáltatásokat érinti.
- A város és mikro-körzete között intenzív együttműködés bontakozott ki a fejlesztési projektek összehangolása érdekében, a térség forrás abszorpciós képessége javult.

Szabolcs 05. Önkormányzati Területfejlesztési Társulás

Mátészalka Város a térségének centruma, ennek már meglévő és hatékony formalizált együttműködési kerete a Szabolcs 05. Önkormányzati Területfejlesztési Társulás. Mátészalka város gesztorságával 2015-ben jött létre a Szabolcs 05. Önkormányzati Területfejlesztési Társulás a mátészalkai, a csengeri és a baktalórántházi járásokba tartozó 44 térségbeli önkormányzat részvételével. A társulás önkormányzatai a szoros együttműködés segítségével szervezettebben, hatékonyabban és nagyobb területen tudják érdekeiket összehangolni, illetve közösen érvényesíteni.

Mátészalka városa a jelen Településfejlesztési Konceptióban is megfogalmazott célkitűzéseit, térségi vezető szerepének megerősítését is (Várostérségi centrum szerep településfejlesztési elv) hatékonyabban tudja megvalósítani egy, a gesztorságával működő önkormányzati szövetségen keresztül is megtámogatva, amely által nagyobb területre is tud hatást gyakorolni, nagyobb volumenű terület – és gazdaságfejlesztési programokat képes megszervezni és végrehajtani.

A Társulás 44 tagönkormányzat fejlesztési elképzelései összehangolásához és megvalósításához is jelentős segítséget tud nyújtani, így erősítve a térség abszorpciós képességét.

1.3. A településfejlesztési elvek

A településfejlesztési irányok kijelölése során vannak olyan meghatározó alapelvek, amelyek indikátorokkal ugyan nem feltétlenül mérhetőek, ám meghatározóak Mátészalka fejlesztésének egésze, a beavatkozások tervezése, a források allokálása szempontjából. Ezeknek az elveknek minden konkrét beavatkozást át kell, hogy hassanak. Mátészalka Város horizontális településfejlesztési alapelvei az alábbiak:

1.3.1. Okos város

A hosszú távú és erős gazdasági és ökológiai egyensúllyal bíró, ideális életminőséget biztosító, vonzó városi környezet adó és a város életében aktívan résztvevő lakosságú település kialakítása az okos („smart”) városfejlesztési módszerek alkalmazásával lehetséges.

Az okos modell elemeit a helyi lehetőségekhez mérten és a helyi specifikusságokhoz illeszkedve szükséges Mátészalka városában adoptálni. Az elérhető fejlett és innovatív információtechnológiák illetve okos modellek közül a reálisan és rentábilisan alkalmazhatók kiválasztása megengedhető, fontos a helyes lépték.

A modern fenntartható városfejlesztés stratégiai tervezése során a horizontális szempontok (jelen Településfejlesztési Koncepciónál a „településfejlesztési elvek” sorában) között kell, hogy megjelenjen az okos város megteremtésére való törekvés elve, hiszen ennek az elvek érvényesülnie szükséges minden városfejlesztési tématerületnél (magas minőség és hatékonyság, környezeti és gazdasági fenntarthatóság, lakosság fokozott bevonása: jelen Településfejlesztési Koncepciónál az „átfogó célok”), a szolgáltatások és az infrastruktúra fejlesztésében egyaránt.

Az okos város dimenziói az alábbiak:

- Okos kormányzás („Smart Governance”)

Az Okos kormányzás témakörbe a közigazgatási szolgáltatások egyszerűsítését és elektronizálását megcélzó fejlesztések sorolhatók, a települési szolgáltatások IKT és infrastruktúra alapú fejlesztései.

- Okos emberek („Smart People”)

A tudásgazdaság elsődleges helyszínei a városok, Mátészalka a térség meghatározó centruma ebből a szempontból is. Az inkluzivitás (a sokszínűségéből fakadó eltérő igényekre pozitívan reagáló) megőrzésével szükséges a lakosság széleskörű bevonására az okos város elemek megvalósításába, a kellő kompetenciák kialakításával a lakosság körében.

- Okos életkörülmények, életminőség („Smart Living”)

A „Smart Living” elem a lakhatással, életmóddal, egészséggel, (szociális) biztonsággal kapcsolatos fejlesztési területeket foglalja magában, IT vetületei a funkcionális szolgáltatások (Software as a Service, SAAS)előtérbe helyezését célozzák.

- Okos, élhető környezet („Smart Environment”)

A fenntartható és távlatos erőforrás-gazdálkodásra törekvés célkitűzéseit tömöríti az okos, élhető környezet („Smart Environment”) elem. A környezet kezelése rendszerszinten (település egészének léptéke) és kis léptékben (konkrét beavatkozások léptéke) egyaránt és integráltan szükséges.

- Okos mobilitás („Smart Mobility”)

Az Okos mobilitás („Smart Mobility”) a környezeti terhelések csökkentése érdekében a nem motorizált, illetve közösségi közlekedési formák preferálását, a multimodális elérés (egy-egy közlekedési ágak közötti rendszer szintű és konkrét téri kapcsolatok) biztosítását, a városi terek és hálózatok optimális összefűzését, fejlesztését célozza, becsatornázza a fejlesztési keretei közé a „car sharing” kapcsolódó szolgáltatásokat is.

- Okos, fenntartható gazdaság („Smart Economy”)

A vállalkozások innovációs, K+F tevékenységét támogató, versenyképességük növelését elősegítő törekvések – bár inkább áttételesen önkormányzati kompetencia – szintén kiemelt eleme az okos város

vízióknak. Az Önkormányzatnak szükséges a helyben működő cégek globális és helyi piaci integrációját segíteni, az inkubációt biztosítani (helyiségek ideiglenes vagy tartós biztosításával). A gazdaság területén a meglévő és jövőbeli szervezeti együttműködés erősítésére, a helyi és nemzetközi kapcsolatok felkutatására és kialakítására, a „smart” megoldások vállalkozásokkal közösen való fejlesztésére kell törekedni.

1.3.2. Várostérségi centrum szerep

Mátészalka a megye három decentrumának egyike. Mátészalka kiemelten az optomechatronika, bútorgyártás és az élelmiszeripar területén tölt be gazdasági centrum szerepkört. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye relációjában Kelet-nyugati növekedési és iparfejlesztési tengely kiemelkedően fontos települése Mátészalka.

Alapvetően Mátészalka funkcióellátottsága a hazai városok viszonylatában kiemelkedőnek tekinthető, hiszen az egészségügyi terület tekintetében kórházzal, nevelés-oktatás tekintetében több középfokú iskolával, kulturális tekintetben jelentős, a térséget kiszolgáló intézményekkel rendelkezik. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye második legnépesebb települése.

Általános osztályozásként a meghatározó nagyvárosok (mint egy-egy régió gazdasági, kulturális központjai) és az azok erőterében lévő nagy-, kis- és külvárosok egységét, illetve a várostérségeket tekinti az Európai Unió szakpolitika alap területi egységeknak, dimenzióknak.

Mátészalka megyei alközpontként nemcsak a járás, hanem a szélesebb körben értelmezett térség központja is, a fejlesztési potenciál kiaknázása során a térség várostérségi központjaként kiemelkedően fontos, hogy koordinálja, gesztorálja a fejlesztéseket.

1.3.3. Aktív hazai és nemzetközi kapcsolatok

A város jövőjét meghatározza az adottságaira építő aktív hazai és nemzetközi kapcsolatrendszer működése is. A kapcsolatrendszernek fontos elemét képezik a testvérvárosi és partnervárosi együttműködések, illetve a hazai és határon átnyúló turisztikai együttműködések, kulturális programok, melyek hozzájárulnak a város nyitottságának, nemzetközi, interregionális kapcsolatainak szélesítéséhez. Ehhez meglévő intézményi alpinfrastruktúrájára és közösségi együttműködésére kell támaszkodni, különösen a fiatalok és idős generáció, valamint a kultúra és a sport területén.

A kapcsolatrendszer erősítésének másik vetülete a város aktív hazai és nemzetközi marketingtevékenysége, mely épít a város meglévő turisztikai és kulturális potenciáljára. Fontos az egységes városmarketing rendszer kialakítása Mátészalkán a város marketingstratégiájának megfelelően.

1.3.4. Versenyképes fejlődés

Mátészalka fejlesztése során kiemelten kell azokra a területekre fókuszálni, ahol a város komparatív előnyei, vagyis egyedi adottságain alapuló versenyelőnyei vannak. Ezeknek a területeknek a fejlesztésével biztosítható, hogy stabilizálódjanak és kibontakozzanak a település tartós versenyelőnyei. Mátészalka Város esetében komparatív előnyként a jelentős hagyományokkal és jelenleg kiaknázatlan potenciállal rendelkező mezőgazdaság azonosítható be, valamint a jelen lévő optikai cégek. Mátészalka Város Önkormányzata, - a városi ipari parkban telephellyel rendelkező vállalkozásokkal együttműködve, - sikeres pályázatot nyújtott be a 2018. évben az ipari parkok magasabb szintjét jelentő Tudományos és Technológiai Park cím megszerzésére. A Tudományos és Technológiai Park egy további lehetőségként mutatkozik az optomechatronikai profillal működő cégek optikai innovációt segítő, illetve a szintén jelenlévő más irányultságú gazdasági társaságok K+F tevékenységeinek mind jobb kibontakoztatására.

2. CÉLOK

2.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok

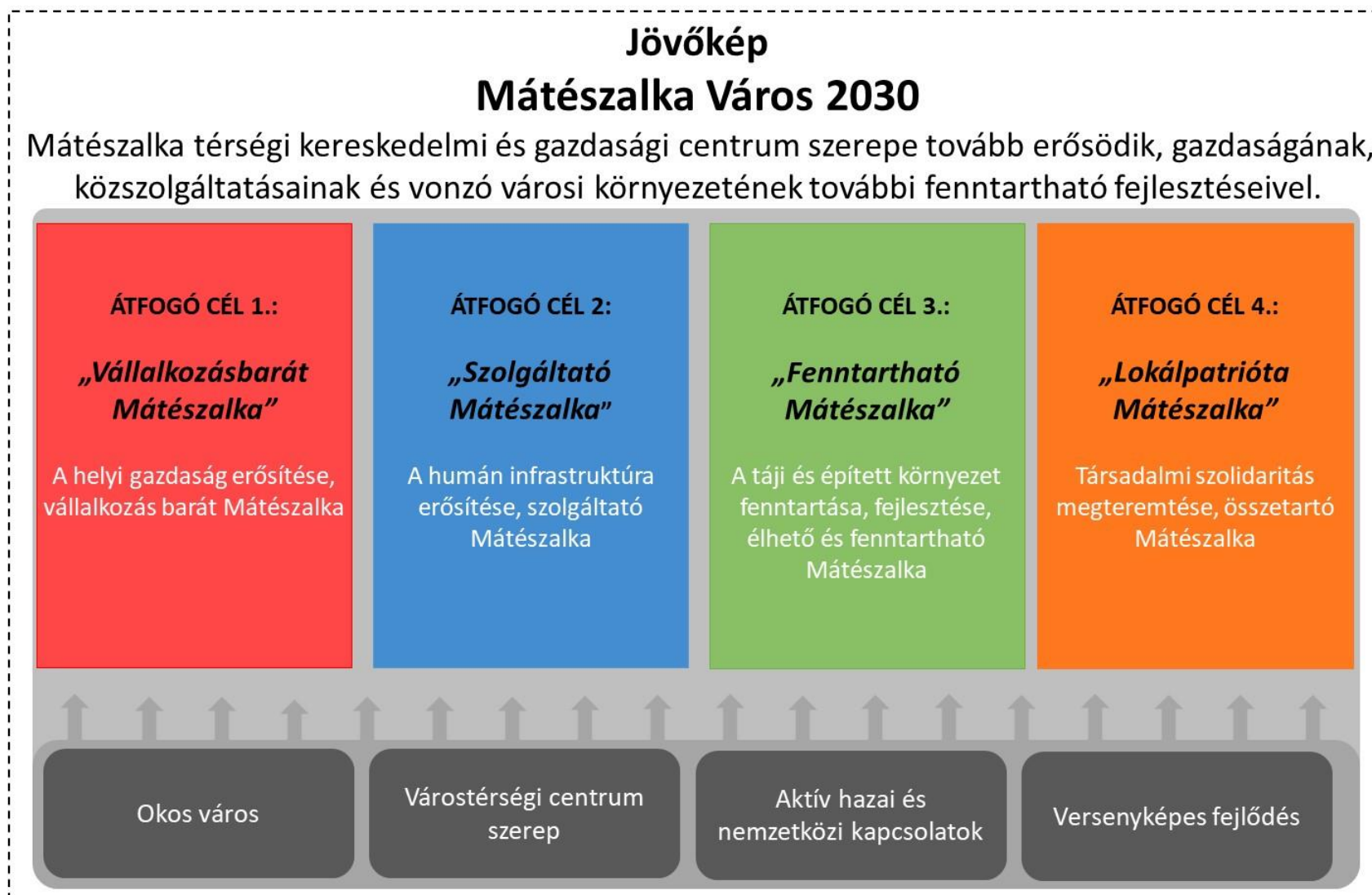
Mátészalka Város településfejlesztési koncepciója átfogó fejlesztési célokat határoz meg, amelyek hozzájárulnak a jövőképpen megfogalmazottak realizálódásához. A négy átfogó cél kijelöli a város legfontosabb gazdasági, társadalmi, környezeti, műszaki kihívásokra adott válaszait, pozicionálja Mátészalka Várost és kijelöli a legfőbb hosszútávon megvalósítandó céljait. A város jövőképe legfőbb alkotóelemei, pillérei az átfogó célok, melyekből jelen koncepcióban négy átfogó cél került meghatározásra.

- ÁTFOGÓ CÉL 1: „Vállalkozásbarát Mátészalka” (A helyi gazdaság erősítése, vállalkozás barát Mátészalka)
- ÁTFOGÓ CÉL 2.: „Szolgáltató Mátészalka” (A humán infrastruktúra erősítése, szolgáltató Mátészalka)
- ÁTFOGÓ CÉL 3.: „Fenntartható Mátészalka” (A táji és épített környezet fenntartása, fejlesztése, élhető és fenntartható Mátészalka)
- ÁTFOGÓ CÉL 4.: „Lokálpatrióta Mátészalka” (Társadalmi szolidaritás megteremtése, összetartó Mátészalka)

Az átfogó célokat és hozzájuk rendelt beavatkozásokat, fejlesztéseket horizontálisan szükséges, hogy áthassák a településfejlesztési elvek. E célrendszer mentén érhető el Mátészalka Jövőképe, mely 2030-2035-re vonatkozó ideális állapotot határozza meg.

A Településfejlesztési Koncepció célrendszerét a lenti ábra szemlélteti.

1. ábra: Mátészalka Város Településfejlesztési koncepciójának célrendszere

2.2. Részcélok és a beavatkozások területi egységeinek meghatározása

ÁTFOGÓ CÉL 1: „Vállalkozásbarát Mátészalka” (A helyi gazdaság erősítése, vállalkozásbarát Mátészalka)

A Településfejlesztési Konceptió alátámasztásaként elkészült Megalapozó Vizsgálat főbb, SWOT analízisben rögzített főbb megállapításai az „Átfogó cél 1.: Vállalkozásbarát Mátészalka” cél tekintetében az alábbiak:

4. táblázat: „Vállalkozásbarát Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások (Erősségek, Gyengeségek)

„Vállalkozásbarát Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások	
Erősség	Gyengeség
<ul style="list-style-type: none"> ▪ A város közlekedés-földrajzi elhelyezkedése (M3 autópálya, határ közelség) jó. ▪ Mátészalka Szabolcs – Szatmár – Bereg megye gazdasági decentruma. ▪ Aktív helyi gazdaságfejlesztési és befektetés-ösztönzési tevékenységet folytat az önkormányzat. Szatmári Inkubátorház építése folyamatban. ▪ A város Ipari Parkkal rendelkezik, amelyek kihasználtsága magas, bővíthető területtel rendelkezik. A Mátészalkai Ipari Park megkapta a „Tudományos és Technológiai Park” címet 2018. novemberében. ▪ A város az optikai termékek gyártásának egyik fontos központja Kelet-Közép-Európában. ▪ Mátészalkán az egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték a megyei átlagnál magasabb, bár az országos átlagtól jelentősen elmarad. ▪ Nagyfoglalkoztatók (Szemüveglencse Gyártó Magyarország Zrt., SZATMÁR OPTIKAI Gyártó és Forgalmazó Kft., CARL ZEISS VISION Hungary Optikai Kft., FrieslandCampina Hungária Kereskedelmi és Termelő Zrt., MOM Magyar Optikai Művek Zrt., NOBILIS Első Hazai Élelmiszer-feldolgozó és Kereskedelmi Zrt.) jelenléte. ▪ Az Önkormányzat vállalkozásbarát városfejlesztési politikája, Városmarketing. ▪ Jelentős az iparüzési adóból befolyó bevétel. ▪ Munkahelyteremtő és telephely-fejlesztési beruházások valósultak meg. ▪ A lakossági alapszolgáltatások spektruma lefed minden elvárható területet. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Befektetők hiánya. ▪ Mátészalka ipari szektora kockázatosan egy szegmensre épül (optika). ▪ Befektetőket vonzó, szinergikus hatások nem érzékelhetők Mátészalkán. ▪ A város az ország keleti, viszonylag periférikus, részén fekszik ▪ Csökken a működő vállalkozások száma ▪ Viszonylag alacsony vállalkozássűrűség – a működő vállalkozások csökkenő száma mellett ▪ A mezőgazdasági termőterületek többsége alacsony minőségű ▪ Kifejezetten K+F tevékenységet végző szervezet nincs a városban ▪ Nincs kiemelkedő táji-természeti védett környezeti érték csak a térséggel együtt jelent potenciális erőforrást ▪ A KKV szektor abszorpciós képessége (a nagyfoglalkoztatók kivételével) alacsony. ▪ Mátészalka és a Mátészalkai járás turisztikai potenciálja alacsony kihasználtsággal és ismertséggel rendelkezik, hiányoznak a kiegészítő térségi szintű attrakciókkal való kapcsolódási pontok, a közös turisztikai desztináció menedzsment. ▪ Hiányosságok tapasztalhatók a tudástranszfert biztosító szereplők között.

5. táblázat: „Vállalkozásbarát Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások (Lehetőségek, Veszélyek)

„Vállalkozásbarát Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások	
Lehetőség	Veszély
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Szabolcs – Szatmár – Bereg megye alközponti szerepkörét Mátészalka gazdasági értelemben is betölti. ▪ Az M3 autópálya közelsége növeli a térbeli helyzetből adódó előnyöket, javítja a város tőkevonzó képességét. ▪ A határon átnyúló gazdasági kapcsolatok felerősödnek. ▪ Az Ipari Parkba új vállalkozások települnek be. ▪ Az új betelepülő vállalkozások a helyi gazdaság profilját bővítik, csökkentve a jelenlegi egy-profilú, optikai profil túlsúlyát. ▪ A Szatmári Inkubátorház nagyban generálja újabb vállalkozások betelepülését, segíti az eddig nem kellően kiaknázott K+F+I potenciál kiaknázását. ▪ Munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló hivatásforgalmi kerékpárút fejlesztések a szomszédos településekkel együttműködve. ▪ K+F+I tevékenységek ösztönzése (az infokommunikációs technológia, a magas hozzáadott értéket képviselő technológiai iparágak bevonása), a Tudományos és Technológiai Park a kutatás-fejlesztés térségi központjává válik. ▪ A partnerségek erősítése, intenzívebbé tétele. ▪ A lakosság képzettségi szerkezetének gazdasági igényekhez igazítása. ▪ A város turisztikai adottságainak a lehető legnagyobb fokú kihasználása, a célirányos összefogás és együttműködés fokozása a szereplőkkel, az attrakciók és a programkínálat bővítésével. ▪ Az önkormányzat számára rendelkezésre álló viszonylag korlátozott eszközök segítségével a foglalkoztatási lehetőségek bővítésének elősegítése (értékteremtő közmunka). ▪ A helyi KKV támogatás lehetősége az önkormányzati Európai Uniós források segítségével. ▪ Elterjednek az alternatív mezőgazdasági tevékenységek. ▪ A gazdasági együttműködések (integrátor szervezetek, új típusú szövetkezetek) szerepe felértékelődik. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Szabolcs – Szatmár – Bereg megye alközponti szerepkörét Mátészalka gazdasági értelemben nem tudja betölteni, várostérségének sem lesz gazdasági központja. ▪ A határon túl gazdasági kapcsolatok nem erősödnek meg. ▪ Nem oldódik a helyi gazdaság egy profilúsága, nem települnek be olyan meghatározó vállalkozások, amelyek nem az optikai szektorban tevékenykednek. ▪ Turisztikai fejlesztések a vonzerők összekapcsolása elmaradása. ▪ A külső makrogazdasági feltételek nehézsége, negatív gazdasági klíma akadályozó feltételek. ▪ Megyebeli erős versenytársak és a közeli megyeszékhelyek (Debrecen és Nyíregyháza) jelenléte csökkentik a város iránti befektetői szándékok felerősödését. ▪ Az országos fejlesztési prioritások iránya – tudás, innováció-orientáltság – nem kedvező a városnak. ▪ Az európai uniós források tekintetében élesedő verseny várható. ▪ A munkaerő alacsony képzettségi szintje miatt nem telepedik meg magas hozzáadott értékű ágazat. ▪ Az ipari területekre nem települnek be újabb vállalkozások. ▪ A helyi vállalkozások nem tudnak külső forrást szerezni. ▪ A helyi foglalkoztatási paktum az adott pályázati forrás felhasználását követően ellaposodik, nem váltja be a hozzá fűzött reményeket.

„Vállalkozásbarát Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások	
Lehetőség	Veszély
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önfoglalkoztatás, önfenntartás ösztönzése, szociális szövetkezetek támogatása. ▪ Magas hozzáadott értéket képviselő vállalkozások megtelepülésének támogatása.	

Az önkormányzati gazdaságfejlesztés szűkebb értelemben nem más, mint (a) a gazdasági növekedés segítése, (b) a gazdaság átstrukturálódásának segítése és (c) a munkaerő-piaci problémák megoldása, munkahely-teremtés segítése. Tágabb értelemben azonban a település egészének kiegyensúlyozott fejlődése érdekében magában foglalja (a) a helyi önkormányzat összehangoló, partneri szerepét és (b) az önkormányzati döntéshozatalban folyamatos gazdasági szempontú értékelés, visszacsatolás, az önkormányzat közvetett (megrendelői, közhatalmi) eszközeinek működtetését. Főbb kitörési pontokként az alábbiak definiálhatók. A városban jelen lévő optomechatronikai profillal rendelkező vállalatokra, a helyi gyakorlatra és a szakképzett munkaerőre alapozva a szakterületi központi jelleg további erősödése, amely kedvez a további innovációs folyamatoknak, a Mátészalkai Tudományos és Technológiai Park keretein belül. A város a kedvező földrajzi fekvését és rendelkezésre álló gyógyvizét támogatva, népszerű egészségturisztikai desztinációvá válik.

A mezőgazdasági (primer) szektor:

Az agrártermékek versenyképességének és piaci stabilitásának kiemelkedő tényezője a minél magasabb szintű és minőségű feldolgozottság. A mikro-és kisméretű élelmiszer feldolgozóknak jelentős szerepük van a helyi, járási ellátásban, és a foglalkoztatásban, azonban kiemelkedően fontos, hogy a szoros együttműködés (például szövetkezeti forma, integrátori szerepkör) jellemezze a termelés és értékesítés folyamatát. Az adott iparág munkaerő keresleti igénye az alacsony képzettségű, betanított munkaerő, ezért képes lenne a magas számú képzetlen munkaerő foglalkoztatására.

A helyi erőforrásokból előállított helyi termékek kiemelkedő gazdasági potenciállal bírnak ezért a fejlesztési stratégia fontos elemét képezhetik. A mátészalkai mezőgazdasági feldolgozóipar (tejipar és aszalvány) termékei már nemzetközileg is keresettek lettek, ezek segítése, termékinnovációjuk támogatása kiemelt feladat.

A Meggyesi úton megépült városi nagypiac és a belvárosi piac (hétköznapi nevükön: Nagypiac és Kispiac) a helyi és térségi termelők kedvelt helye, a lakosság is elsődlegesen helyi termékeket vásárol. A helyi termelők segítségével a pénzügyi ciklus is záródik. A helyi gazdaságok elérhetik azt az áttörést, hogy a helyben, magas színvonalon előállított és feldolgozott termékeknek jelentős szerepük legyen a piacon. A megerősödéshez a megfelelő marketingtevékenység elengedhetetlen.

Az ipari (szekunder) szektor:

Mátészalkai Tudományos és Technológiai Park Mátészalka a térség meghatározó gazdasági központja, jelentős foglalkoztatási lehetőséget nyújt a térség lakossága számára. A Szatmári Inkubátorház tartalommal való feltöltése, az Önkormányzat gazdaságélénkítő feladatvégzése kiemelt fejlesztési terület. Az üzleti környezet infrastrukturális fejlesztésével, az ipari területek bővítésével tudja a város új nagyfoglalkoztatók betelepülésének lehetőségét megteremteni. Lehetőség szerint – mivel a város ipari szektora kockázatosan egy szegmensre épül (optika) – törekedni szükséges egyéb iparágak betelepülését is. A jó közlekedéskapcsolatokra, a nemzetközi gazdasági kapcsolatokra és a térségi potenciálból adódó előnyökre építve a kereskedelem, a raktározástárolás, a logisztika további erősítése elengedhetetlen. Közlekedési oldalról kiemelt jelentősége van ezen szempontból az M49-es autópálya megépülésének, mely a határon átnyúló elérhetőséget nagyságrendekkel javítja.

Az ipari szektorban rejlő innovációs potenciál (kvaterner szektor) kiaknázásában az Önkormányzat (kiemelten a Szatmár Inkubátorház erőforrásaira alapozva és a Tudományos és Technológiai Park lehetőségeit kihasználva) kezdeményező és segítő szerepet kell, hogy vállaljon.

A település számára a diverzifikált gazdasági szerkezet megteremtésének a TTP az ideális fejlesztési eszköze. A belső erőforrásokra épülő, gazdaságélénkítő és foglalkoztatásösztönző térségi és helyi gazdaságfejlesztéshez szükséges helyi feltételek biztosítása az önkormányzati üzleti infrastrukturális háttér bővítésével és szolgáltatások további fejlesztésével történhet. A Technológiai Inkubátorház kialakítása fontos.

A település alapvetően olyan gazdasági vállalkozásokat kíván támogatni, amelyek magas hozzáadott értékű tevékenységet folytatnak, foglalkoztatási hatásuk érvényesül, és környezetbarát technológiákat alkalmaznak. Az európai és makrogazdasági kihívásokra Mátészalka válasza egyrészt a gazdasági övezet fejlesztése, K+F+I tevékenységek ösztönzése (az infokommunikációs technológia, a magas hozzáadott értéket képviselő technológiai iparágak bevonása), a határon átnyúló gazdasági kapcsolatok erősítése kell, hogy legyen.

Cél a vállalatok K+I beruházásainak, a vállalkozások és K+F központok és oktatási intézmények egymás közötti kapcsolatainak és sinergiáinak kialakításának támogatása, különösen a termék- és szolgáltatásfejlesztés elősegítése, technológiaátadás, szociális innováció és közszolgálati alkalmazások, keresletélénkítés, hálózatépítés, klaszterek és nyílt innováció intelligens specializáció által.

A szolgáltató (tercier) szektor:

A szolgáltatási szektor alapvetően minden elvárható területet lefed, és térségi hatókörű. Felismerve a helyi foglalkoztatásban betöltött jelentős szerepüket, meg kell teremteni a fejlődésre képes mikro- és kisvállalkozások piaci versenyképességének stabilizálásához szükséges feltételeket.

Kiemelt potenciál rejlik az ún. silver economy (ezüst gazdaság) szolgáltatási szegmensben tekintettel az idős népesség magas arányára. A speciálisan az idősödő korosztályokat megcélzó szolgáltatások potenciális spektruma széles, felöleli a művelődés, a képzés-tanulás, a foglalkoztatás egyes típusait és módjait, az önkéntesség, a szabadidő eltöltés, a testi-lelki egészség megőrzésének területeit. Mindezek együttesen azt célozzák, hogy a független és aktív időskor minél hosszabb legyen.

A turizmus nem tekinthető jelentős gazdasági szegmensnek a településen, kevés a turisztikai vonzerővel rendelkező természeti, építészeti és kulturális értékek, a turisztikai szolgáltatások kínálata mind mennyiségi, mind minőségi szempontból elmarad a kívánatos mértéktől.

A helyi turizmus fejlesztésének lehetősége kiemelten a meglévő fürdő fejlesztésével, az épülő jóléti tó és rekreációs környezetének kialakításával, valamint a város történelmi főutcájának, a Kossuth utcának a turisztikai szempontú tartalommal való feltöltésével aknázható ki.

A turisztikai és rekreációs piaci jelenlét növeléséhez szükséges a város idegenforgalmi vonzerejének növelése, a kiszolgáló infrastruktúra és szolgáltatások (szállás- és vendéglátóhelyek) összehangolt fejlesztése, a turisztikai marketingkommunikáció intenzív és differenciált megvalósítása, valamint a turizmus helyi szervezeti rendszerének megújítása, idegenforgalmi hálózatok és egymásra épülő programcsomagok létrehozása. Az endogén erőforrásokra épülő, élőmunka-igényes idegenforgalom nagymértékben hozzájárul a város versenyképességéhez. Multiplikátor hatása a munkaerőpiacon, valamint a város és lakóinak bevételeiben egyaránt megmutatkozik. A már meglévő aktív turisztikai kínálatra épülően, azt további elemekkel kiegészítve egyrészt növelhető a településen töltött látogatási idő, másrészt bővíthető az idelátogatók köre. Üdvözlendők azok a kezdeményezések, amelyek a fiatalokat és gyermekes családokat szólítanak meg, kaland park, szabadidő park (ügyességre épülő élményelemek, technikai sportokra, gokartra épülő élményelemek, stb.) létrehozását célozzák. A jellemzően magán tőkéből megvalósuló kínálat/attrakció megjelenését az Önkormányzatnak szervezni, segíteni szükséges. A helyi gazdasági szereplők ilyen típusú kezdeményezései pénzügyileg is a település gazdasági erejét növelik, hiszen a költség gyakorlatilag helyben marad. A szélesedő kínálat

multiplikátor hatása további kínálati elemek megjelenését generálhatja, melyek idővel nagyon jól felfűzhetőek egy vagy több komplex, életképes kínálati csomagba. A látogatószám prognosztizálható növekedése és stabilizálódása révén a turisztikai szuprastruktúra (szállás és ellátás (éttermek, kávézók, cukrászdák, gyorskiszolgáló helyek, büfék, stb.)) elemei is erősödhetnek, bővíülhetnek.

Az Önkormányzat gazdaságfejlesztési feladatai, lehetőségei:

Mátészalka Város Önkormányzata a település vállalkozásait helyi értéként kezeli, az együttműködés erősítése szükséges. A már meglévő egyeztetési formák (Mátészalka Város Kiváló Vállalkozása díja, vállalkozói reggeli) erősítése mellett továbbiak kialakítása szükséges, támogatandó a helyi vállalkozások hálózatosodása.

Az önkormányzat továbbra inkubációs folyamatokkal kell, hogy segítse a település meglévő és létrejövő mikro- és kisvállalkozásait; a fizikai inkubáció (gazdasági övezet bővítése, minőségi fejlesztése, telephely-szolgáltatás) mellett mentorálási, tanácsadás jellegű inkubációs tevékenységet is továbbra is végeznie kell.

Az önkormányzat saját hatáskörében lévő adó – és egyéb közterhek tekintetében kedvezményekkel kell, hogy segítse a helyi vállalkozásokat, valamint vonzhat jelentősebb befektetőket Mátészalka Városába. Differenciált befektetői kedvezményeket kínáló önkormányzati vállalkozásfejlesztési és befektetés-ösztönzési program megerősítése, az aktuális gazdasági folyamatokhoz igazodni képes, rugalmas rendszer fenntartása a cél. A vállalkozásfejlesztési és befektetés-ösztönzési program nemcsak a potens betelepülő vállalkozások, hanem a helyi mikro-, ki- és közepes vállalkozások segítését is szolgálja.

A közfoglalkoztatási programoknak köszönhetően sikerült az elmúlt években mérsékelni a munkaerő piaci krízist a városban. A közfoglalkoztatásnak köszönhetően már a település egyik legnagyobb foglalkoztatója az önkormányzat lett. A közfoglalkoztatás mára egy olyan potenciállá változott, amelynek gazdasági erőt is képvisel. A közfoglalkoztatásnak azonban fokozatosan el kell mozdulnia a szociális gazdaság irányába, hogy fenntartható váljon. A szociális gazdaságfejlesztés során egyszerre kell fókuszálni a kínálatfejlesztésre és a keresletélénkítésére.

Mátészalka dinamikusan fejlődik, vállalkozásai folyamatosan erősödnek gazdaságilag – bizonyítja ezt az Önkormányzat iparűzési adóbevétele növekedése is. Az iparűzési adóbevétele úgy növekedett, hogy a vállalkozások száma, valamint a helyi iparűzési adó mértéke az önkormányzat illetékességi területén nem változott az elmúlt időszakban. Az iparűzési adóbevétele adja a közhatalmi bevételek 90-95 %-át, így jelen Átfogó célban rögzítettek megvalósítása az Önkormányzat hosszú távú stabilitását is szolgálják.

ÁTFOGÓ CÉL 2.: „Szolgáltató Mátészalka” (A humán infrastruktúra erősítése, szolgáltató Mátészalka)

A Településfejlesztési Konceptió alátámasztásaként elkészült Megalapozó Vizsgálat főbb, SWOT analízisben rögzített főbb megállapításai az „Átfogó cél 2.: Szolgáltató Mátészalka” cél tekintetében az alábbiak:

6. táblázat: „Szolgáltató Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások (Erősségek, Gyengeségek)

„Szolgáltató Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások	
Erősség	Gyengeség
Humán infrastruktúra	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ A legtöbb szolgáltatás esetében a szükséges infrastruktúra megfelelő ▪ Széles körű és magas színvonalú oktatási, egészségügyi és szociális szolgáltatások állnak a lakosság rendelkezésére ▪ Egyházi intézményfenntartó(k) jelenléte a nevelés-oktatási szektorban. ▪ A szociális alapellátás széleskörű működése biztosított. ▪ Jól működő társulási intézményfenntartások (például Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulás). ▪ A szolgáltatások egyenlő elérhetősége biztosított a város, illetve egyes szolgáltatások esetében a térség lakosai számára is. ▪ A közszolgáltatási intézmények belső és külső együttműködése intenzív. ▪ Működő e-közigazgatás, elektronikus ügyintézés lehetőségei adóttak. ▪ Infokommunikációs szolgáltatások elérhetősége és színvonala kedvező. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Egyes közintézmények infrastrukturális állapota nem megfelelő. ▪ A településen nem található felsőfokú oktatás és felsőoktatási intézmény vagy annak kihelyezett tagozata. ▪ Az önkormányzat befolyása egyes közszolgáltatások esetében a megváltozott fenntartói viszonyok miatt korlátozott (pl. köznevelés). ▪ A kieső szakemberek helyébe szakképzettséggel nem rendelkező közmunkások kerülnek.
Önkormányzati gazdálkodás, településfejlesztés	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ A településfejlesztés, településüzemeltetés, vállalkozásfejlesztés, közösségfejlesztés feladatai kerülnek előtérbe. ▪ A normatív szabályozás helyébe a feladatalapú finanszírozás került bevezetésre. ▪ Országos és nemzetközi kapcsolatrendszerrel rendelkező városvezetés. ▪ Igen magas (milliárd forint feletti iparüzési adóbevétel) megléte. ▪ Önkormányzat és az általa irányított költségvetési szervek működése alapvetően zavartalan, a pénzügyi egyensúly fennáll, a befolyt önkormányzati bevételek és a 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az önkormányzat intézmény-fenntartási és hatósági feladatköre jelentősen visszaszorult. ▪ Megszűnt az önkormányzat személyi jövedelemadóból való részesedése, az illetékbevételek elkerültek a várostól, valamint a beszedett gépjárműadó 40%-a marad a városnál. ▪ Relatív szűk humán kapacitás. ▪ Minimális idegenforgalmi adóbevétel. ▪ Az ingatlanállomány zömében felújításra érett. ▪ A helyi oktatási rendszerre a települési önkormányzat ráhatása csak áttételes.

„Szolgáltató Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások	
Erősség	Gyengeség
<p>rendelkezésre álló pénzkészlet biztosítja a kiadások fedezetét. Likviditási hiánnyal nem jellemezhető az Önkormányzat.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hatékony közmunkaprogram. ▪ Hasznosítható vagyonelemek. ▪ Kijánlható önkormányzati ipari területek. ▪ Mikrotérségi intézményfenntartó társulásokban való részvétel. ▪ Mátészalka Város Önkormányzata tudatosan és hatékonyan törekszik a város gazdaságának segítésére, fejlesztésére. ▪ Önkormányzat törekvés az aktív helyi gazdaságfejlesztési és befektetés-ösztönzési tevékenységet megvalósítása; például a Szatmári Inkubátorház építése folyamatban. ▪ Önkormányzati törekvésre a város ipari parkja megkapta a „Tudományos és Technológiai Park” címet. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A helyi foglalkoztatási paktum („Mátészalka és térsége helyi foglalkoztatási paktuma” (TOP-5.1.2-15-SB1-2016-00004)) valós céljait nehezen éri el. ▪ Az önkormányzati hivatali feladatok nagymértékben átkerültek a kialakított kormányhivatali rendszerbe.

7. táblázat: „Szolgáltató Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások (Lehetőségek, Veszélyek)

„Szolgáltató Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások	
Lehetőség	Veszély
Humán infrastruktúra	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az alacsony gazdaság fejlesztése, szolgáltatásainak bővítése. Egyházak és civil szervezetek további aktív szerepvállalásának erősítése, ösztönzése az alkotgazdaságban. ▪ A megváltozott munkaképességűek ellátása. ▪ Az idősek, betegek átmeneti ellátásának fejlesztése. ▪ A mentálhigiénés segítségnyújtás fejlesztése. ▪ A középületek akadálymentesítése minden rekonstrukciónál. ▪ A gazdaság- és vállalkozásfejlesztési funkciók erősödése, városmarketing. ▪ Megújuló energiahasznosítás iránti igény növekedése (energiafüggőség oldása a rentábilis intézményüzemeltetés érdekében). ▪ Az állami szintű szabályozásnak köszönhetően a városi szinten nyújtott közszolgáltatások köre bővül, finanszírozásuk javul és ezáltal színvonaluk is emelkedik. ▪ A nevelés-oktatási intézmény-rendszerben az egyházak és civil szervezetek további aktív szerepvállalásának erősítése, ösztönzése. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A közeli gravitációst központok (megyeszékhelyek: Nyíregyháza és Debrecen) elszívó hatása a humán erőforrásra. ▪ További feladat elvonás az intézményrendszer egyes elemeinek elsorvadását eredményezheti. ▪ A jelenleg térségi szinten (mikrotérségi társulási formában) működő feladatellátás beszűkülése. ▪ A kedvezőtlen demográfiai folyamatok az oktatási intézményekben fölösleges, az egészségügyi és szociális intézményekben hiányzó kapacitásokat generálhatnak. ▪ A helyi adóbevételek csökkenése, egyes adónemek központi elvonása a helyi önkormányzatoktól. ▪ A várostérségi alapú fejlesztési dimenzió (mint a 2021-2027 közötti fejlesztési ciklus területfejlesztési alapegységei) miatt részleges ellenérdekek esetleges felmerülése a járási központ / várostérségi központ és a járás / várostérség többi települése között

„Szolgáltató Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások	
Lehetőség	Veszély
<ul style="list-style-type: none"> A középfokú szakképzés portfóliójának tisztítása, piacképes szakmák oktatása. 	
Önkormányzati gazdálkodás, településfejlesztés	
<ul style="list-style-type: none"> További sikeres városmarketing tevékenység; Mátészalka még inkább vonzó célponttá válik a befektetők körében. Az – intézményfenntartóiból gazdaságfejlesztői és területfejlesztési szerepkörrel törvényi szabályozással felruházott – önkormányzat decentralizált gazdaságfejlesztés fontos helyi szereplőjévé válik. Az értékteremtő közmunkaprogram folytatása, erősítése. Foglalkoztatási paktum, és annak hathatós folytatása. A területfejlesztési feladatok a szubszidiaritás és az arányosság elvének megfelelő elvégzése. Az önkormányzati beavatkozások a magán-erős beruházások számának növekedését eredményezhetik. Településrendezési szerződésekben rejlő lehetőségek kihasználása. 	<ul style="list-style-type: none"> Az önkormányzatok feladat- és hatásköre kedvezőtlenül alakulhat. Az önkormányzatok állami forrásai/ támogatásai csökkennek. Egyes helyi adónemek központi elvonása súlyosan érintheti az önkormányzati költségvetés bevételi oldalát. Az önkormányzat állami költségvetésből történő finanszírozásának csökkenése miatt a rendelkezésre álló fejlesztési forrásokat a működésre kell fordítani.

A cél elsősorban a város, mint térségi központ szerepének megerősítését tartalmazza. Így szükségszerű az önkormányzati funkciók folyamatos újragondolása és a közszolgáltatások modernizálása. A városban élők életminőségének fontos alapfeltétele a megfelelő színvonalú közszolgáltatások elérhetősége, mely részben Mátészalka járásközponti szerepéhez kapcsolódik.

Mátészalka város (köz) szolgáltatásaival térségi szolgáltató, központi szerepének megerősítése a Szatmári térségben a közigazgatás, a nevelés-oktatás, az egészségügy és gyermekjóléti – szociális ellátás területeinek minőségi fejlesztésével érhető el. Az Önkormányzatnak törekszik arra, hogy demokratikus helyi kormányzást valósítson meg. A demokratikus helyi kormányzás a jó kormányzást (demokratikus döntéshozatalt, a döntés előkészítésben való közösségi részvételt, a konszenzusra való törekvést) és a közönség fenntartható fejlődés melletti elkötelezettségét jelenti. Szükséges a szolgáltatáshiányos területek felszámolása. Mátészalka Városa, mint térségének gazdasági, kulturális központja, felelőséggel tartozik az erőterében lévő vidéki kis településekért is. Ennek nyomtatékosítása érdekében jelen Településfejlesztési Konceptió településfejlesztési elvei között rögzítésre került a „Városterégi centrum szerep” elv, továbbá az átfogó célok közül kiemelten, de nem kizárólagosan jelen átfogó cél tömöríti azokat a fejlesztéseket, amelyek alapvetően a Mátészalkai járás településeinek, de nagyobb kitekintéssel a megye keleti rurális térségeinek, településeinek biztosított szolgáltatásokat érinti.

A helyi önkormányzat rentábilis fenntartása, kiegyensúlyozott vagyongazdálkodás megvalósítása:

A helyi önkormányzati bevételek hosszú távú biztosítása, mindenkor költségvetésének stabilizálása alapvető fontosságú. Az önkormányzat feladat és hatásköre a Magyarország helyi önkormányzatairól

szóló, 2011. évi CLXXXIX. törvény, valamint a járáások kialakításáról és egyes ezzel összefüggő törvények módosításáról szóló 2012. évi XCIII. törvény rendelkezéseinek megfelelően megváltozott. Az önkormányzat intézmény-fenntartási és hatósági feladatköre jelentősen visszaszorult.

A közszolgáltatásokhoz kapcsolódó infrastruktúrafejlesztés azon szolgáltatások rendszerének minőségi javítását célozza, amelyek meghatározzák az életminőség és a lakossági komfortérzet feltételrendszerét. A lakossági ellátás szempontjából a legfontosabb terület és az önkormányzat ezen a területen rendelkezik a legnagyobb döntési súllyal és direkt beavatkozásokkal.

Az önkormányzati szolgáltatások rentábilis fenntartása a folyamatos és kiegyensúlyozott finanszírozással, másrészt az infrastrukturális feltételek (épülete állaga, eszköz-állomány fejlesztése) javításával segíthető elő. Lehetőség szerint növelni kell az önkormányzati feladatellátáshoz a gazdálkodásba bevonható külső források nagyságát. (társulás, pályázati lehetőségek).

Az Önkormányzat Polgármesteri Hivatala által biztosított hatósági igazgatási feladatok tekintetében kiemelten fontos, hogy azok magas színvonalon, a lakosság megelégedésére működjenek. Cél a közszolgáltató rendszereknek minőségi fejlesztése, ügyfélbaráttá tétele.

Az Önkormányzatnak törekednie kell arra, hogy demokratikus helyi kormányzást valósítson meg. A demokratikus helyi kormányzás a jó kormányzást (demokratikus döntéshozatalt, a döntés előkészítésben való közösségi részvételt, a konszenzusra való törekvést) és a közönség fenntartható fejlődés melletti elkötelezettségét jelenti.

Kiemelt horizontális célkitűzés e témakörben az, hogy a bizalmatlansági viszony megtörésére, és a bizalmi kör kialakítására az első lépést a közszférának kell megtennie az ügyfél középpontba állításával. Ennek elérése érdekében szükséges az ügyfélbarát kommunikációs intézkedések elindítása, elektronikus ügyintézés széleskörűvé tétele.

Szociális és egészségügyi szolgáltatások:

Mátészalka Városa kiterjedt szociális és egészségügyi ellátórendszer működtetését biztosítja. A rászoruló lakosság számának emelkedése a központi finanszírozás problémái miatt is szükségesek a fejlesztések. Megkerülhetetlen a kapacitás bővítése és a meglévő intézmények folyamatos felújítása. A feladatot egyrészt magasabb szintű elvárások kötelezettségként jelenítik meg, másrészt a növekvő igények a lakosság magasabb szintű ellátásának szempontjából teszik fontossá.

Kiemelten fontosak azok a társulások (Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulás), melyek segítségével a lakosság számára fontos közszolgáltatások több településre kiterjedően már működtethetők hatékonyan, magasabb szakmai színvonalon, költségtakarékosan, a méretgazdaságossági követelmények szem előtt tartásával.

Az iskolai oktatásra nincs közvetlen kihatása az önkormányzatnak, azonban nem formális eszközökkel, a kulturális intézményei, vagy más együttműködések révén mégis kapcsolódni tud az oktatási feladatokhoz. A fejlesztési irány kapcsán minél közvetlenebb kapcsolatot lenne szükséges kialakítani az önkormányzat és a fiatalok között, hogy a jövőnk generációjának szükségleteire fel tudjunk készülni.

ÁTFOGÓ CÉL 3.: „Fenntartható Mátészalka” (A táji és épített környezet fenntartása, fejlesztése, élhető és fenntartható Mátészalka)

A Településfejlesztési Konceptió alátámasztásaként elkészült Megalapozó Vizsgálat főbb, SWOT analízisben rögzített főbb megállapításai az „Átfogó cél 3.: Fenntartható Mátészalka” cél tekintetében az alábbiak:

8. táblázat: „Fenntartható Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások (Erősségek, Gyengeségek)

„Fenntartható Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások	
Erősség	Gyengeség
Táj, környezet	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ A külterületen, a település keleti részén áthaladó Kraszna-folyó egy szabályozott, egyenes nyomvonalú mederben folyik. ▪ Mátészalka belterületétől keletre, illetve délre négy ex lege védett láp található. ▪ Mátészalka város két táj, a Nyírség és a Szatmári-síkság találkozásánál, a hajdani Ecsedi-láp szomszédságában helyezkedik el. A két táj számos vonatkozásban eltérő természetföldrajzi viszonyai, adottságai évszázadokon keresztül alapvetően meghatározták az ott élő népesség életfeltételeit. ▪ A település keleti, északkeleti részén találhatóak NATURA 2000 -es területek, a Kraszna menti rétek, melyek a Különleges Természetmegőrzési Terület kategóriába tartoznak. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A város külterülete megosztott. Északon a komplex művelésű és átmeneti erdős-cserjés területek, valamint a nem-öntözött szántóföldek a jellemzőbbek. A város keleti oldalát rét/legelő területek és szintén a nem-öntözött szántóföldek határolják le. ▪ A külterületen található állattartó telepek, ipari üzemépületek növényzettel való takarása, megfelelő tájbaillesztése nem minden esetben valósul meg, ami vizuális-esztétikai tájhasználati konfliktus forrását képezi. ▪ Az országos viszonyokhoz hasonlóan problémát okoznak az illegális szemétkerakók, amelyek elsősorban a belterület határában, ill. külterületen jelennek meg. ▪ A természetes, őshonos vegetációt egyre súlyosabban veszélyeztetik az idegenhonos invazív fajok. ▪ Illegális hulladéklerakás.
Zöldfelületi rendszer	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mátészalka zöldfelületi ellátottsága kedvezőnek mondható, minden városrészben találni olyan közparkot, amely bárki számára hozzáférhető. ▪ A városközpont legnagyobb közparkja a Kölcsey téren található. Az elmúlt években valósult meg a tér rekonstrukciója, melynek keretében új térburkolattal, vízi architektúrával, ivókúttal, ülőkövekkel, kondiparkkal, utcabútorokkal gazdagodott. ▪ Kossuth utca rekonstrukciója megvalósult, sétáló övezet került kialakításra. ▪ A város ipari létesítményeit körülvevő zöldfelületek többféle funkciót is betöltenek, egyrészt a telepített fásítással megszürik a káros környezeti hatásokat, másrészt 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A település nyugati részén, az Ipari út mellett található Parkerdő fejlesztésre szorul. ▪ Egyes zöldfelületi elemek felújításra szorulnak (Kegyeleti park). ▪ Elsősorban a külterületi részekben problémát jelent az illegális hulladéklerakás. ▪ Elektromos légvezetékek vizuális problémát jelentenek. ▪ Ipari területek, tájba illesztése nem történt meg teljes körűen.

„Fenntartható Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások	
Erősség	Gyengeség
segítenek az épületek tájba/településképbe illesztését megvalósítani.	
Épített környezet	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mátészalka városi arculatának kialakulását jellegzetesen négy beépítés (családi-, kertés-, társas-, panelházak) jellemzi, melynek zöme az ötvenes években épült. ▪ A történelmi időkből származó épületek a táji adottságokkal kombinálódva jelentős turisztikai vonzó hatást fejtenek ki. ▪ A gazdasági célú területek kedvezően helyezkednek el az uralkodó szélirányhoz viszonyítva, nagyobb részt külterületen, a belterület nyugati-déli oldalán helyezkednek el. Környezetük viszonylag rendezett. ▪ Mátészalka gazdag történelmi múlttal rendelkezik, ennek megfelelően számos műemléki, illetve helyi védelem alatt álló épülete van. (volt vármegyeháza; Csizmadia-palota; Első villamosított lakóház; Református templom; Római katolikus templom; Zsinagóga és rabbilakás; Orvosi rendelő, egykori Városháza; Szatmári múzeum, volt Péchy villa; Napközi otthon, volt Almer-ház) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A külterületnek csupán 20 %-a erdőterület. ▪ A lakóépületek 6 %-a 2. világháborút megelőző évekből származik, a 70-es évek előtti időkből további 22 %. Az épületállomány több mint fele (56 %-a) a 70-es, 80-as évekből származik. A 90-es évektől csupán 1115 db (15 %) épült. ▪ Egyes közfunkciót ellátó épületek építészeti felújításra szorulnak (Polgármesteri Hivatal épülete). ▪ Szegregációval veszélyeztetett területek, szlömösödés megjelenése. ▪ A város települési környezetének minősége inhomogén.
Elérhetőség, közlekedés	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mátészalka közlekedési tekintetben térségi csomópontnak tekinthető. Itt található a 49. sz. út és a várost Debrecennel összekötő 471. sz. út, a Vásárosnamény felé vezető 4117-es sz. út, és a Vállaj (magyar – román országhatár) felé vezető 4918. sz. út. ▪ M3-as autópálya közelsége. ▪ M49-es autópálya leendő közelsége. ▪ A város belső úthálózatának keresztmetszeti, szerkezeti kialakítása a jelenlegi terheltség mellett zömében megfelelő. ▪ Mátészalka a térségi vasúti közlekedésben is csomóponti szerepet tölt be. ▪ A kiépült kerékpárutakkal növekedett a kerékpáros közlekedés biztonsága, a munkavállalási céllal naponta kerékpárral ingázó lakosság számára a biztonságos közlekedési feltételek hozzájárulnak a munkahelyek és közszolgáltatások elérhetőségének javításához. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A város közlekedésében érezhető hatását mind a román, mind pedig az ukrán határ közelsége. Jelentős a tranzit forgalom a csengersimai határátkelő vonatkozásában. A településen áthaladó teherforgalom döntő részét a Románia és más európai országok közötti áruforgalom adja. ▪ Az átmenő forgalommal terhelt utak szélessége, az áteresztő képességet a nagyszámú lámpás kereszteződés lassítja. Azonban az utak állapota kevés kivétellel nem megfelelő, a kátyúzásokkal csak rövid időre oldódnak meg a burkolati problémák. ▪ A közúti és vasúti közlekedési lehetőségek mellett nem található más közösségi közlekedési lehetőség. ▪ Az egyvágányú, dízel vontatású vonal műszaki állapota rossz, a menetidő kétszerese a valós menetidőnek.

9. táblázat: „Fenntartható Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások (Lehetőségek, Veszélyek)

„Fenntartható Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások	
Lehetőség	Veszély
Táj, környezet	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gondosan megtervezett mezővédő erdősávok telepítése a biodiverzitás növelése érdekében. ▪ A mélyben termálvíz található, melynek feltárása még nem történt meg. ▪ Mezőgazdasági tájhasználat során a gazdasági szempontok (szántóföldek hozamának növelése) érdekében történő talajerő-utánpótlás és a kívánatos kemikális környezetterhelés csökkentése. ▪ Védő fasorok telepítése, vizuális konfliktusok csökkentése, megszüntetése a zöldfelületi rendszer bővítésével. ▪ Utcafásítás, zöldfelületi biodiverzitás növelése. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Invazív fajok térhódítása. ▪ Ex lege védett területek sérülése, felszámolódása. ▪ Az turisztikai és rekreációs célokat szolgáló tevékenységek és a fészkelőhelyek, és élőhelyek zavartalanságának veszélye, konfliktusa. ▪ Mezőgazdasági művelésből, állattartásból adódó környezeti terhelés. ▪ Idegenhonos növényfajok inváziója, gyomfajok megjelenése, terjedése, valamint a legeltetés és a kaszálás hiánya miatt a legelők cserjésedése, erdősődése. ▪ A természeti erőforrások túlzott igénybevétele. ▪ A természeti-környezeti értékek (élővizek, növény- és vadállomány) károsodnak az ökológiai szemlélet hiányában. ▪ Környezetterhelő ipari létesítmények települnek be a városba. ▪ A pályázatokhoz szükséges önrész hiánya. ▪ Az időjárási viszonyok egyre szélsőségesebbé válnak. ▪ Helytelen földhasználat.
Zöldfelületi rendszer	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az Alkotmány út mellett található a jelentős zöldfelülettel rendelkező Városi Uszoda és Strand, mint rekreációs központ kialakítása. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A szükséges erdősítések, fásítások elmaradása. ▪ A közcélú zöldfelületi fejlesztések elmaradása forráshiány, vagy egyéb célra történő igénybevétel miatt.
Épített környezet	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ A kevés országosan védett érték mellett a város arculata szempontjából fontos, a környezet minőségére kisugárzó hatással bíró építészeti értékek tudatosítása (az épületállomány minőségi bővítésének ösztönzése). ▪ Lakóterületfejlesztés. ▪ Felhagyott épületállomány felszámolása. ▪ Megújuló energia arányának növelése. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A felújítás előtt álló épületek során a legnehezebb feladat a mai XXI. századi funkció megtalálása, amely szinte az egyedüli biztosítéka a régi épületek fennmaradásának. ▪ Megújuló energia arányának stagnálása. ▪ A fejlesztési források önerő hiányában elérhetetlenek maradnak.
Elérhetőség, közlekedés	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Intermodalitás kialakítása, fejlesztése. ▪ Hivatás forgalmú kerékpárút-hálózat további kiépítése. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Növekszik teher- és személygépkocsi-forgalom a betelepülő ipari vállalkozások hatására.

Mátészalka, mint európai középváros, törekszik a természeti és a városi környezet harmóniájának megteremtésére, a természet védelmére, klímatudatos város. Mátészalka komfortossá tételéhez, a minőségi élettér fejlesztése során számos műszaki infrastrukturális feltétel (energiahatékonyság, hulladékgazdálkodás kiterjesztése, ivóvízhálózat korszerűsítés, közlekedési hálózat, közművek, vonalas infrastruktúrák állapota, kapcsolata, hálózata) megteremtése, a táji környezet védelme, fejlesztése szükséges. Megújuló energiák aránya növelendő, a település zöldfelületi rendszere kiegészítendő, erősítendő. Fenntartható építések megvalósítása.

Klímaváltozás hatásai, fenntarthatóság:

A következő évtizedekben kiemelt figyelmet kell fordítani a klímaváltozás globális és lokális hatásaira, adaptációs és mitigációs stratégiákat kell alkotni. A klímaváltozás és egyéb globális környezeti problémák fokozódó környezettudatosságra kell ösztönözzék a társadalmat. A fenntarthatósági szemléletet ugyanakkor nemcsak környezeti, hanem társadalmi és gazdasági értelemben is érvényre kell juttatni.

A következő évek kihívásai között hangsúlyosan jelenik meg az Európai Unión belüli mobilitás átalakulása, mely – megfelelő intézkedések hiányában – Magyarországról továbbra is jelentős munkaerő elvándorlást eredményezhet. Makrogazdasági szinten erős gazdasági integrálódásra van szükség, s az erős nagytársasági energiafüggőség enyhítésére. Ezen célok mentén a települések is megtalálhatják pozícióikat, az európai elvárásokhoz és folyamatokhoz alakíthatják gazdasági szerkezetüket, s törekedhetnek a helyi energiafüggőség csökkentésére (pl. alternatív energiaforrások alkalmazásával). Mátészalka számára az elkövetkező évek egyik legfontosabb kihívása, hogy miként tudja mérsékelni a fosszilis energiahordozóktól való külső függőségét. Ennek elsődleges eszközei az energiahatékonyság növelése, valamint a megújuló energiaforrások széleskörű használata. A város az alternatív energiák hasznosítása szempontjából kedvező adottságokkal rendelkezik (termálvíz, napenergia, földhő).

Az elmúlt időszak ilyen irányú fejlesztéseit (például a távhőrendszer fejlesztéseként új geotermál kút és vezetérendszer kiépítése; napelem-parkok telepítése) folytatni és releváns elemekkel kiegészíteni, bővíteni szükséges.

Ezek tudatos és bővülő használatával Mátészalka a megújuló energia hazai és nemzetközi mintavárosává válhat, ami a növekvő hírnév mellett az önkormányzati, lakossági és vállalati kiadások csökkentését is eredményezheti. Mátészalka Város Önkormányzata 2019-ben megalkotta a város Fenntartható Energia és Klíma Akciótervét (SECAP), mely meghatározza az elkövetkező években ezen a területen teendő további lépéseket.

Kompakt város:

A fenntarthatóság érdekében elsősorban a meglévő lakóterületi térségek tartalékainak kihasználása feladat a területeket új zöldfelületekkel, forgalomcsillapítással vonzóvá kell tenni, a kisvárosi léptéket megtartva. A lakóterületi fejlesztéseket a kompakt város elveinek érvényesítése hassa át: törekszik a település a horizontális terjeszkedés visszaszorítására, a növekedési igény részben vertikális irányban, részben pedig a ritka beépítettségű területeket hatékonyabb kihasználásával vagy intenzívebb területfelhasználással (szabadon álló helyett soros beépítés, társasházi struktúra) kielégítésére. Azaz az organikus és intenzív városfejlődés jellemzői szerint a foghíjszerűen kiüresedő telkeken, helyben átépülő lakóházak jelentik a belső városrészek folyamatos és harmonikus megújulását. A tömbfeltárásokra mind a város belső területein, mind a peremeken van lehetőség.

Új lakások építése mellett fontos feladat az üresen álló – elrendezésben, műszakilag vagy funkcionálisan nem megfelelő – lakások bevonása az ingatlanpiacra, ami szorosan összefügg a bérlakásépítéssel és a leromló lakóterületek megújításával.

Kiemelt jelentőségű a jelenleg degredálódó, leszakadással fenyegetett településrészek, szegregált területek integrált programjának megvalósítása, lakókörnyezet fizikai megújításának folytatásával és a felzárkózást, esélyeket növelő beavatkozásokkal, melyek az érintett célcsoportokra szabott speciális tartalommal valósulnak meg. Kapcsolódóan az előbbiekhöz, szükséges az önkéntesség népszerűsítése, társadalmi felelősségvállalás erősítése.

Bár jelenleg Mátészalka városában zavaró magasságú építmény nem található, azok esetleges megjelenése a város épített és tájképi értékek látványát egyaránt befolyásolja, ezért továbbra is szükséges a város területén létesíthető magas építmények elhelyezésének szabályozása.

A település közműhálózatának (ivóvíz-rendszer, szennyvíz-rendszer, csapadékvíz-levezetőrendszer, távfűtés; közvilágítás-hálózat) folyamatos karbantartása, plusz források bevonása esetén fejlesztése kiemelt feladat.

Magas biodiverzitású zöldfelületi rendszer:

A városias fogadóövezet, központi zöldfelülettel, szoborparkkal ellátott főtér fejlesztése szükséges. Az élhető városkép megteremtéséhez újabb zöldfelületeket kell kialakítani, egyes városrészekben belül igény mutatkozik a központi területek fejlesztésére, városiasabb jellegének erősítésére.

A város szélén található összefüggő zöldfelületek, mint pl. a Parkerdő vagy az Alkotmány út és Cinevég utca közötti zöldfelületek nélkülözhetetlenek egy élhető város megteremtéséhez. A várost körülölelő zöld övezet megőrzése, bővítése kell, hogy cél legyen a jövőben. A megfelelő szélességű útmenti zöldsávokban további utcafásítás tervezhető a helyi környezeti adottságokat figyelembe véve. A közhasználatú zöldfelületek közül a Zöldfa utca menti Kegyeleti park állapota, ami a legelhanyagoltabb, ennek a területnek az átgondolt rehabilitálására lenne szükség, a sírok helyreállításával, az elvadult növényzet irtásával, új padok, hulladékgyűjtők kihelyezésével. A rongálások, szemetelés elkerülése érdekében indokolt lehet a terület korlátozása a közhasználat elől. A város bizonyos közterületein telepített bálványfák vannak, ezek természetvédelmi szempontból nemkívánatos, invazív növények, melyek veszélyeztetik a honos fajok fennmaradását a természetben. A közterületeken és magánkertekben lévő példányok kivadulása és elterjedése esetén szükség lehet egy kezelési terv kidolgozására, mely tartalmazza a megfelelő intézkedéseket a növény irtására vonatkozóan.

Táji környezet megőrzése:

A természeti értékek, a biodiverzitás megőrzéséhez szükséges a jelenleg érvényes védelmek megerősítése. A természeti és tájképi értékek megőrzésében, veszélyeztetettségük csökkentésében szerepet kell, hogy kapjon a velük határos lakóterületi fejlesztések koordinálása. Mivel a természeti területek sok esetben a rekreáció színterei is egyben, megőrzésük szempontjából további lényeges feladat azok tehermentesítése.

A város külterületi terület-felhasználás alapelveinek, követelményeinek kiemelt elemei a természet és értékvédelem: a tájkarakter a települési és táji értékek megőrzése, ökológiai folyosók megtartása és bővítése, tájhasználati korlátozások és szabályozások bevezetése, termőföld- és talajvédelem, állattartó telepek környezetterhelő hatásainak csökkentése, vízrendezés, vízminőség javítása, zaj- és levegőtisztaság-védelmi megoldások érvényesítése, a gyepek (rétek, legelők) mint értékes növénytársulásoknak megtartása.

Mobilitás növelése, közlekedési kapcsolatok:

Mátészalka Város fejlődésének egyik kulcstényezője a települési közlekedés fenntartható fejlesztése, a környezetbarát mobilitás feltételeinek megteremtése. A megközelíthetőség és elérhetőség fontos

alapfeltétele a gazdasági fejlődésnek, a kedvezőtlen demográfiai tendenciák megfordításához közvetlen módon is hozzájárulhatnak az ilyen jellegű beruházások.

A város közlekedési infrastruktúrájában számos szűk keresztmetszet beazonosítható, melyek mind a helyben élők, mind pedig a város vonzáskörzetében lakók életminőségére kedvezőtlen hatással vannak.

Bár nem kizárólagosan a város döntési kompetenciájába tartozó és nem csak Mátészalka Városát érintő (nagy)beruházás, de a településen átmenő állami tulajdonú közutak felújítása szükséges.

A belterületi közúti forgalomban továbbra is vannak problémás keresztmetszetek (közlekedésbiztonsági szempontú fejlesztések), emellett az alacsonyabb rendű felvezető útszakaszok szűk kapacitása is a belterületi úthálózat fejlesztését igénylik.

A városban kiemelt kérdés a tömegközlekedés fejlesztése: az autóbusz megálló helye a rájárási távolságot nézve majdnem mindenhol megfelelő, azonban a leszállóhelyeket előírás szerinti kialakítása illetve átalakítása szükséges. Jelentős beruházást igényel a városi- és térségi hivatásforgalmú kerékpárút hálózat fejlesztése, felújítása, bővítése.

Célkitűzés, hogy Mátészalkán a közlekedési rendszerének felülvizsgálatán alapuló, integrált közlekedésfejlesztés szemléletű városi közlekedési rendszer kerüljön kialakításra.

ÁTFOGÓ CÉL 4.: „Lokálpatrióta Mátészalka” (Társadalmi szolidaritás megteremtése, összetartó Mátészalka)

A Településfejlesztési Konceptió alátámasztásaként elkészült Megalapozó Vizsgálat főbb, SWOT analízisben rögzített főbb megállapításai az „Átfogó cél 4.: Lokálpatrióta Mátészalka” cél tekintetében az alábbiak:

10. táblázat: „Lokálpatrióta Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások (Erősségek, Gyengeségek)

„Lokálpatrióta Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások	
Erősség	Gyengeség
Társadalom	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ A megye második legnépesebb városa. ▪ A város kiemelkedő ingázási célpont. ▪ Erős a lokálpatriotizmus, a helyi identitástudat. ▪ Pezsgő kulturális élet jelenléte. ▪ Sokrétű civil szféra, a civil szervezetek több területen is aktívak. ▪ Intenzív az együttműködés a civil szervezetek, az egyházak és az önkormányzat között. ▪ Jelentős társadalmi konfliktus nem érzékelhető a településen, a hátrányos helyzetű lakosság felzárkóztatására számtalan beavatkozás, program valósul meg. ▪ Viszonylag jó közbiztonság. ▪ Javuló foglalkoztatás. ▪ Aktív helyi média van jelen. ▪ Aktív testvérvárosi kapcsolatok fűződnek a településhez. ▪ A megyei átlaghoz képest jobb képzettségi mutatók. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mátészalka lakosságának jelentős hányada megélhetési nehézségekkel küzd, ami nem csak a munkanélküliséggel sújtott családokra jellemző. ▪ Magas a gazdaságilag inaktív lakosok aránya. ▪ Magas a hátrányos helyzetű lakosság aránya, a szegregált területek jelenléte. ▪ A település lakónépessége tendencia szerűen csökkenő. ▪ Csökkenő népességfejlődés (természetes szaporodás mértéke jelentős) és lassú öregedési folyamat indult el a városban. ▪ Növekszik a szelektív elvándorlás mértéke, erős a nagyvárosok vonzó hatása. ▪ Foglalkoztatottak egy része alacsony jövedelemmel rendelkező és alacsony presztízsű munkát végeznek. ▪ Újonnan épített lakások aránya alacsony.

11. táblázat: „Lokálpatrióta Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások (Lehetőségek, Veszélyek)

„Lokálpatrióta Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások	
Lehetőség	Veszély
Társadalom	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ A város saját identitásának erősítése. Az élő települési hagyományok, határozott településkarakter („A fény városa, Hollywood bölcsojje”) ápolása, sikeres marketizálása. ▪ A nehéz szociális helyzetben lévők célzott támogatása, a szociális gondoskodás fejlesztése. ▪ A társadalmi szolidaritás és kohézió erősítésének, a kirekesztődés megelőzésének, az esélyek javításának igénye, kényszere nő. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A népesség további öregedése. ▪ A természetes fogyás és az elvándorlás folytatódása. ▪ A helyi gazdaság erősödésének hiányában a munkanélküliség problémája fennmarad. ▪ A tartós munkanélküliség és azzal összefüggő szociális bajok erősödnek egyes társadalmi rétegek tekintetében. ▪ A lakosság polarizáltsága nő, jelentős korlátozó tényezővé válik.

„Lokálpatrióta Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások	
Lehetőség	Veszély
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az életmódváltás, fenntarthatóság elvének erkölcsi normává válása. ▪ Az egészség fontosságának felértékelődése, egészségtudatos magatartás elterjedése. ▪ A kvalifikált fiatalabb nemzedék helyben tartása településfejlesztési húzóerő lehet. ▪ Sikeres településmarketing, város és a gazdasági fejlődése vonzóvá teszi Mátészalkát. ▪ Sportolási lehetőségek további fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Szociálisan hátrányos, sok esetben a jogkövető magatartásra képtelen társadalmi réteg növekvő aránya. ▪ Az elmagányosodás, bizalmatlanság fokozódása. ▪ A közeli megyeszékhelyek és régióközpontok (Debrecen és Nyíregyháza) elszívó hatása erősödik. ▪ A civil szervezetek egymás közötti együttműködésének hiánya. ▪ A térségében a verseny és nem a kooperáció válik dominánssá.

Mátészalka városa az elmúlt időszakban határozottan és hatékonyan halad afelé, hogy a város szlogenje, „Mátészalka és Fény városa és Hollywood bölcsője” szlogen a mindennapokban is jellemezze a települést. A közösségi összefogás erős, szolidáris és lokálpatrióta a helyi társadalom. A város a térség kulturális központja.

A népesség megtartása és a társadalmi különbségek csökkentése érdekében vonzó és szolidáris európai kisvárossá kell válnia Mátészalka Városának. A helyi identitás és összetartozás érzésének mindennapos megéléséhez a különböző identitás-elemek, mint például a közösségi terek rendezése, fejlesztése szükséges. A leszakadástól veszélyeztetettek felkarolása elengedhetetlen. Mátészalka a térség kulturális, szellemi központja is, a helyi társadalom belső kohéziója erősítendő. A városi rendezvények, közösségi programok színesítése kiemelt cél, mely például a Szentpétery Zsigmond Kulturális Központ és Színház, a Képes Géza Városi Könyvtár és a Szatmári Múzeum tartalomfejlesztésével érhető el.

Mátészalkai identitástudat erősítése:

A település önmegtartó erejének alapvető pillére – a helyi gazdaság kínálta munkalehetőség mellett – a település belső kohéziójának minősége és ereje, társadalmának helyi identitástudatának összetartó hatása. Cél, hogy Mátészalka lakosságát erős lokális identitástudat és lokálpatriotizmus jellemezze. Ennek megvalósulása alapvető feltétele annak, hogy Mátészalka lakosságát megőrizze, adott esetben új betelepülő, fiatal családokkal növelje azt. A közösségi tudat kialakításához, a települési kohézió erősítéséhez a helyi, kisközösségi identitás fejlesztésén keresztül vezet az út. E célok eléréséhez – többek közt – a közösségi, kulturális és sportprogramok megszervezése kínál lehetőséget. A település célja tehát a közösségi, civil és sportélet támogatása a rendezvények, programok számára megfelelő tér biztosítása.

A helyi lakosság identitásának növelése hosszú távon a civil szféra erősödését eredményezheti, amely jótékony hatással lehet a helyi gazdaság versenyképességére. A civil szervezeteknek törekedniük kell a civil társadalom fejlődésére, szerepet kell vállalni a helyi közösségek megerősítésében, az ehhez elengedhetetlenül szükséges emberi kapcsolatok kialakításában; közösségfejlesztéssel, közösségi munkával erősíteni kell a társadalmi kohéziót, a helyi identitást; közre kell működniük a helyi kulturális és természeti örökség közös gondozásában, a hagyományok ápolásában, a helyi tudás megőrzésében és átörökítésében. Ezekben túl aktívan rész kell, hogy vegyenek környezetük fejlesztési elképzeléseinek kialakításában is.

Egy város fejlődése nagymértékben függ annak társadalmától, a társadalom szolidaritásától, az aktív helyi közösségek jelenlététől. Mátészalkán építeni kell és tovább kell erősíteni az alulról jövő közösségi

és önkéntes kezdeményezéseket. Ehhez nyújthat segítséget a Közösségvezérelt Helyi Fejlesztések (CLLD) megfelelő módú alkalmazása.

Leszakadásoktól veszélyeztetettek felzárkóztatása

Fontos feladat a derogálódott területek megújítása, a szegregációval veszélyeztetett településrészek épületállományának és közterületeinek megújítása. A társadalom egyes rétegeinek leszakadása leromlással fenyegetett területeket hozott létre a városban, így ezen városrészek, szegregátumok felzárkóztatása szükséges. E probléma megoldása érdekében komplex, integrált (foglalkoztatási, lakhatási, szociális) beavatkozások megvalósítására van a továbbiakban is szükség (folytatva a már megvalósult elemeket, például a kialakított közösségi ház, szolgálati lakással kiegészülve, a szociális bérlakások kialakítása, felújítása).

Közösségi rendezvények közösségépítő ereje

Mátészalka kulturális élete a hasonló nagyságú városok pozícióját tekintve kimagasló. Egyre több és színvonalasabb közösségi rendezvény jellemzi a települést. A rendezvényekért felelős intézmények, a Mátészalkai Szentpétery Zsigmond Kulturális Központ és Színház (működtetője a Mátészalkai Kulturális Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság), a Képes Géza Városi Könyvtár és a Szatmári Múzeum olyan rendezvényeket biztosítanak, amelyek térségi szinten is meghatározóak, sok látogatót is vonzanak: Fényes Napok, Magyar Kultúra Hete, nemzeti ünnepek, Mátészalkai Majális, Udvarias Esték, Karácsony Mátészalkán. A város már évek óta rendelkezik a hagyományokra épülő fesztivál programokkal. Ezen események tematikus programcsomaggá történő átalakításával elérhető a társadalmi kohézió erősítése, szélesítése. A térségi együttműködések kialakítása és ösztönzése turisztikai és gazdasági hasznot jelent a település számára.

Fontos a városban a kulturális szolgáltatások minőségének erősítése, azok színesítése. Cél, hogy a kultúra területén működő NGO-kkal még szorosabb legyen a kapcsolat, szükséges az infrastruktúrák nyitottá tétele. A mátészalkai identitás erősítése érdekében erősítendő a hagyományápolás, a szatmári hagyományokra épülő aktivitások növelése. Ennek egyik eszköze például helyi értéktár kialakítása.

2.2.1. A jövőkép, a településfejlesztési elvek és az átfogó célok kapcsolata

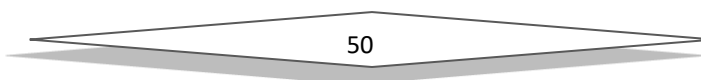
A városnak rendelkeznie kell egy olyan hosszú távú jövőképpel, amely egy tudatos értékválasztást tükröz, illetve kijelöli azt a célállapotot, amelyet a város 2030-2035-re akar elérni. A város jövőkép egy olyan vízió, amely a helyzet meghatározásból származó megállapításon alapul. Az átfogó célok a város középtávú, vagyis 7-10 éves fejlesztéspolitikai céljait rögzítik. A jövőkép elérése érdekében kerülnek meghatározásra az átfogó célok, vagyis a jövőkép teljesülésének előfeltételei. Azokat a középtávon realizálandó fókuszpontokat rögzítik, amely a városfejlesztés súlypontjai lesznek. Esetünkben a célállapot az átfogó célok esetében 2030. év. A településfejlesztési koncepció feladata továbbá településfejlesztési elvek rögzítése is, melyek horizontálisan kell, hogy áthassák az átfogó célokat. A célrendszer belső koherenciáját az alábbi ábra szemlélteti.

Mátészalka Város Településrendezési Tervéhez
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

12. táblázat: Mátészalka Város Településfejlesztési koncepciójának átfogó céljainak és településfejlesztési elveinek kapcsolata

		Átfogó célok			
		ÁTFOGÓ CÉL 1: „Vállalkozásbarát Mátészalka” (A helyi gazdaság erősítése, vállalkozás barát Mátészalka)	ÁTFOGÓ CÉL 2.: „Szolgáltató Mátészalka” (A humán infrastruktúra erősítése, szolgáltató Mátészalka)	ÁTFOGÓ CÉL 3.: „Fenntartható Mátészalka” (A táji és épített környezet fenntartása, fejlesztése, élhető és fenntartható Mátészalka)	ÁTFOGÓ CÉL 4.: „Lokálpatrióta Mátészalka” (Társadalmi szolidaritás megteremtése, összetartó Mátészalka)
Településfejlesztési elvek	Okos város	erős kapcsolat	erős kapcsolat	erős kapcsolat	erős kapcsolat
	Várostérségi centrum szerep	erős kapcsolat	erős kapcsolat	gyenge vagy nincs kapcsolat	közepes kapcsolat
	Aktív hazai és nemzetközi kapcsolatok	erős kapcsolat	gyenge vagy nincs kapcsolat	gyenge vagy nincs kapcsolat	közepes kapcsolat
	Versenyképes fejlődés	erős kapcsolat	közepes kapcsolat	közepes kapcsolat	gyenge vagy nincs kapcsolat

	erős kapcsolat
	közepes kapcsolat
	gyenge vagy nincs kapcsolat

2.2.2. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre

Mátészalka beazonosított városrészei hézag- és átfedés-mentesen fedik le a város közigazgatási területét. A városrészekre osztás a szerkezeti terven, valamint a városrészek jelenlegi és tervezett funkcióin alapul (városközpont, lakóterületek, ipari területek megléte illetve azok kialakítási szándéka).

Mátészalkán 6 városrész került kijelölésre:

1. Nyugati városrész
2. Városközpont városrész
3. Északi városrész
4. Keleti városrész
5. Déli városrész
6. Ipari park

Nyugati városrész lehatárolása

Jármi út – Vásárosnamény-Csenger vasútvonal nyomvonala – Zöldfa u. – Meggyesi út, kivéve az Ipari Park által határolt területet (Keleten a várost É-D irányban kettészelő vasút nyomvonala, É-on a Jármi út, D-en a Meggyesi út, Ny-on Ipari Park)
(Hodászi út, Nagyszőlő, Újfalussytag külterületek is)

Városközpont városrész lehatárolása

Vásárosnamény-Csenger vasútvonal – Zöldfa u. – Kinizsi u. – 49. sz. főút – 3632/2, 3632/3, 3632/4, 3632/5, 3631/1, 3630, 3629, 3628, 3627/3, 3627/1, 3626/2, 3626/1, 3625, 3624/4, 3624/3, 3624/2, 3624/1, 535 hrsz-ek – Dózsa Gy. u. – Budai N. A. u. – Munkácsi u. – Bajcsy Zs. u. – Váci M. u. – Zrínyi u. – Széchenyi u. – Jármi út

Északi városrész lehatárolása

Jármi út – Széchenyi út – Mátyás király úttól északra fekvő részek

Keleti városrész lehatárolása

Széchenyi u. – Zrínyi u. – Váci M u. – Bajcsy Zs. u. – Budai Nagy A. u. – Dózsa Gy. u. – 3498 hrsz. árok – 3499 hrsz. - Vágóhid köz – 3632/2, 3632/3, 3632/4, 3632/5, 3631/1, 3630, 3629, 3628, 3627/3, 3627/1, 3626/2, 3626/1, 3625, 3624/4, 3624/3, 3624/2, 3624/1, 535 hrsz-ek – 49. sz főút – Vásárosnamény-Csenger vasútvonal

Déli városrész lehatárolása

Kinizsi út – Meggyesi út – Kocsordi úttól délre – 49. sz. főút

Ipari park lehatárolása

975 hrsz-ú közforgalmú vasút – Ipari út (544/63 hrsz) – Meggyesi út (168/13 hrsz) – 0107 hrsz-ú földút – 0103/5 hrsz-ú ingatlan – 085/11 hrsz-ú ingatlan – 083/27 hrsz-ú ingatlan
(Vágóház tanya külterület is)

Az elsősorban funkcionális alapon történő lehatárolás eredményeként jelentős különbségek rajzolódnak ki a városrészek népességszámát és lakásállományát tekintve. A városrészek részletes bemutatására a Megalapozó vizsgálat „3.3.1. A településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása” című fejezetben kerül sor.

1. térkép: Mátészalka Város városrészei

Forrás: saját szerkesztés

Az egyes településrészek vonatkozásában a fentebb meghatározott fejlesztési célok eltérő kontextusban értelmezhetőek a településrészekre, melyek az alábbiakban kerülnek bemutatásra.

Mátészalka Város Településrendezési Tervéhez
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

13. táblázat: A településfejlesztési koncepció célrendszerének és Mátészalka városrészeinek kapcsolata

		Városrészek					
		1. Nyugati városrész	2. Városközpont városrész	3. Északi városrész	4. Keleti városrész	5. Déli városrész	6. Ipari park
Átfogó célok	ÁTFOGÓ CÉL 1: „Vállalkozásbarát Mátészalka” (A helyi gazdaság erősítése, vállalkozás barát Mátészalka)						erős kapcsolat
	ÁTFOGÓ CÉL 2.: „Szolgáltató Mátészalka” (A humán infrastruktúra erősítése, szolgáltató Mátészalka)	közepes kapcsolat	erős kapcsolat	közepes kapcsolat	közepes kapcsolat	közepes kapcsolat	gyenge vagy nincs kapcsolat
	ÁTFOGÓ CÉL 3.: „Fenntartható Mátészalka” (A táji és épített környezet fenntartása, fejlesztése, élhető és fenntartható Mátészalka)	erős kapcsolat	erős kapcsolat	erős kapcsolat	erős kapcsolat	erős kapcsolat	közepes kapcsolat
	ÁTFOGÓ CÉL 4.: „Lokálpatrióta Mátészalka” (Társadalmi szolidaritás megteremtése, összetartó Mátészalka)	erős kapcsolat	erős kapcsolat	erős kapcsolat	erős kapcsolat	erős kapcsolat	gyenge vagy nincs kapcsolat

erős kapcsolat
  közepes kapcsolat
  gyenge vagy nincs kapcsolat

3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

3.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása

A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatokat a kijelölt átfogó és részcélok mentén lehet kijelölni. Az adatok körének kijelölésekor elsődleges szempont, hogy ezen adatokkal a kívánt változások mérhetőek legyenek.

A társadalmi, gazdasági és környezeti adatokkal kapcsolatosan tervezett indikátor-jellegű vállalásokat, fejlesztésekhez kapcsolódó számszerűsíthető tervezett eredményeket számszerűleg az Integrált Településfejlesztési Stratégia tartalmazza!

Ajánlott indikátorok, mutatók, melyek alkalmazása javasolt a monitoring tevékenység során:

14. táblázat: Tervezett indikátorok meghatározása

Indikátor neve	Indikátor definíciója	Mértékegység	Forrás	Adatgyűjtés gyakorisága
Gazdasági fejlődés indikátorai				
A városi gazdaság teljesítménye	Működő gazdasági szervezetek és egyéni vállalkozók éves nettó árbevétele (cél: növekedés)	millió Ft	NAV	Éves
Vállalkozások száma	Működő vállalkozások száma	db	KSH	Éves
Vállalkozások által aktivált beruházások volumene		millió Ft	NAV	Éves
Vállalkozói szerkezet	A helyi vállalkozások megoszlása a foglalkoztatotti létszám alapján	fő	KSH	Éves
Újonnan betelepült vállalkozások száma	A településre újonnan betelepült vállalkozások száma	db	Polgármesteri Hivatal	Éves
Vállalkozások jövedelmezősége	Iparüzési Adó növekedésének vizsgálata	Ft	Polgármesteri Hivatal	Éves
A város kereskedelmi szolgáltatásai	Kiskereskedelmi egységek száma	db	KSH	Éves
A városban élők munkajövedelme	A foglalkoztatottak éves munkajövedelme	millió Ft	NAV	Éves
Munkanélküliségi ráta	A munkanélküliek aránya a gazdaságilag aktív népességhez viszonyítva	%	KSH	Éves
Foglalkoztatottsági ráta	A foglalkoztatottak aránya a gazdaságilag aktív népességhez viszonyítva	%	TEIR	Éves
Aktivitási ráta	Az aktív korú népesség aránya a teljes lakónépességben belül	%	KSH	évente
Vendégéjszakák száma	Kereskedelmi és magán szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma (cél: növekedés)	vendégéjszaka	KSH	Éves
Társadalom fejlődés indikátorok				
Lakónépesség száma	A településen élők száma	fő	KSH	évente
A város korszerkezete	0-14 éves és a 60 év fölött korosztály aránya a népességben belül, öregedési index értékelése	%	KSH	évente
Vándorlási egyenleg	A településre el és a településre beköltözők arányának vizsgálata	%	KSH	évente
Születések száma	Élve születések számának vizsgálata a lakónépességben belül	fő	KSH	évente

Mátészalka Város Településrendezési Tervéhez
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

Indikátor neve	Indikátor definíciója	Mérték-egység	Forrás	Adatgyűjtés gyakorisága
A városi lakosság jövedelme	Átlagkereset vizsgálata	Ft	NAV	Évente
Aktív kereső nélküli háztartások száma	Az aktív kereső nélküli, aktív korú taggal rendelkező háztartások száma	db	KSH Népszámlálás	10 évenként
A társadalom elszegényedése	segélyezettek száma és megoszlása az egyes segélyezési típus alapján	%	Szociális iroda	Évente
Szegregátumok, szegregációval veszélyeztetett területek népességszáma	A szegregált körülmények között élők száma	fő	Polgármesteri Hivatal	Éves
Társadalmi önszerveződés fejlődése	Civil szervezetek száma	db	Polgármesteri Hivatal	Éves
Települési környezet				
Rehabilitált városi terület nagysága	Városfejlesztési beruházással érintett terület nagysága	m ²	Polgármesteri Hivatal	Éves
Barnamezős területek funkcióváltása	Hasznosított funkcióvesztett épületek, barnamezős területek nagysága		Polgármesteri Hivatal	Éves
A város funkcióbővülése	Új közszolgáltatások száma a városban	db	Polgármesteri Hivatal	Éves
Rehabilitált lakásállomány nagysága	A felújítással, energetikai korszerűsítéssel érintett lakások aránya a lakótelepeken	%	Polgármesteri Hivatal	Éves
Megújuló energiák felhasználásának növekedése	Megújuló energiák használatának aránya a város teljes energia felhasználásán belül	%	Polgármesteri Hivatal	Éves
Energia megtakarítás mértéke a közintézmények működtetésében	A városi közintézmények energiafogyasztásának csökkenése	%	Polgármesteri Hivatal	Éves
Kerékpárutak hossza	Bel- és külterületén lévő kerékpárutak hossza	km	Polgármesteri Hivatal	Éves
Zöldfelületek nagyságának növekedése	Zöldfelületek aránya a városi területekhez viszonyítva	%	Polgármesteri Hivatal	Éves
Lakossági elégedettség javulása	Primer felmérés keretében évente kérdőíves felmérés elvégzése a lakosság körében	%	Polgármesteri Hivatal	Éves
Kulturális rendezvények résztvevőinek száma	Színházi előadások látogatóinak száma + kulturális és ismeretterjesztő rendezvények résztvevőinek száma (cél: növekedés)	fő	Polgármesteri Hivatal	Éves

3.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra

Terület-felhasználást érintő beavatkozások:

- Az északi lakóövezet körül
  - Általános mezőgazdasági területből kertvárosias lakó terület: 16,58 és 0,94 ha
  - Kertes mezőgazdasági területből kertvárosias lakóterület: 20,89 ha
  - Kertes mezőgazdasági területből egészségügyi erdő: 0,09 ha
- Jármű felé a 49. sz. főút északi oldalán
  - Gazdasági erdőterületből ipari gazdasági terület: 11,96 ha
- Az ipari parktól nyugatra, a 110 sz. vasútvonal és a Nyírbátor felé vezető 471. sz. főút közötti területen
  - Általános mezőgazdasági területből ipari gazdasági terület: 40,03 ha, 27,08 ha és 4,74 ha
- A belterülettől délre
  - Falusias lakóterületből temető: 3,72 ha
  - Általános mezőgazdasági területből temető: 6,30 ha
  - Általános mezőgazdasági területből kertvárosias lakóterület: 6,18 ha
  - Általános mezőgazdasági területből közpark: 1,17 ha
  - Általános mezőgazdasági területből falusias lakóterület: 20,29 ha
- A 49. sz. főút Kocsord felé vezető szakaszától déli irányban
  - Általános mezőgazdasági területből védelmi erdő: 2,70 ha és 0,94 ha
  - Általános mezőgazdasági területből kertvárosias lakóterület: 1,82 ha
- A belterület déli részén, a Zöldfa utca, Rákóczi u. és a 49-es sz. főút által közrezárt tömbben
  - Kertvárosias lakóterületből kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület: 2,29 ha
- A belterülettől keleti irányban
  - Általános mezőgazdasági területből falusias lakóterület: 2,18 ha
  - Általános mezőgazdasági területből kertvárosias lakóterület: 1,26 ha

Infrastrukturális változások

- Elkerülő úthálózat
  - Az M49-as gyorsforgalmi út: 1,00 km
  - A belterülettől nyugatra, a 49. számú és 471. számú főutat összekötő út: 3,12 km
- Kerékpárutak
  - A 4117. sz. főút mentén: 1,66 km
  - A 49. sz. főút mentén: 1,87 km
  - A Kinizsi Pál utca mentén: 0,59 km
- Belterületi gyűjtő utak: 3,73 km

3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére

A kulturális örökség védelmét a 2001. évi LXIV. törvény szabályozza. A törvény hatálya a régészeti örökségre, műemléki értékekre, kulturális javakra terjed ki. A művi értékeket is magába foglaló fejlesztések szabályozási kereteinek meghatározásánál, elsődleges szempont kell, legyen az adott érték védelme mellett a hasznosítására irányuló infrastrukturális beruházás szigorú kereteinek rögzítése egyedi jelleggel. Továbbá a közvetlen környezet illeszkedési elvét is, különös tekintettel lakó és gazdasági területek határvonalánál. A helyi építési szabályzatban a feltétel rendszerét ki kell dolgozni, figyelembe véve a fenntarthatóságot.

15. táblázat: Mátészalka közigazgatási határában található nyilvántartott régészeti lelőhelyek

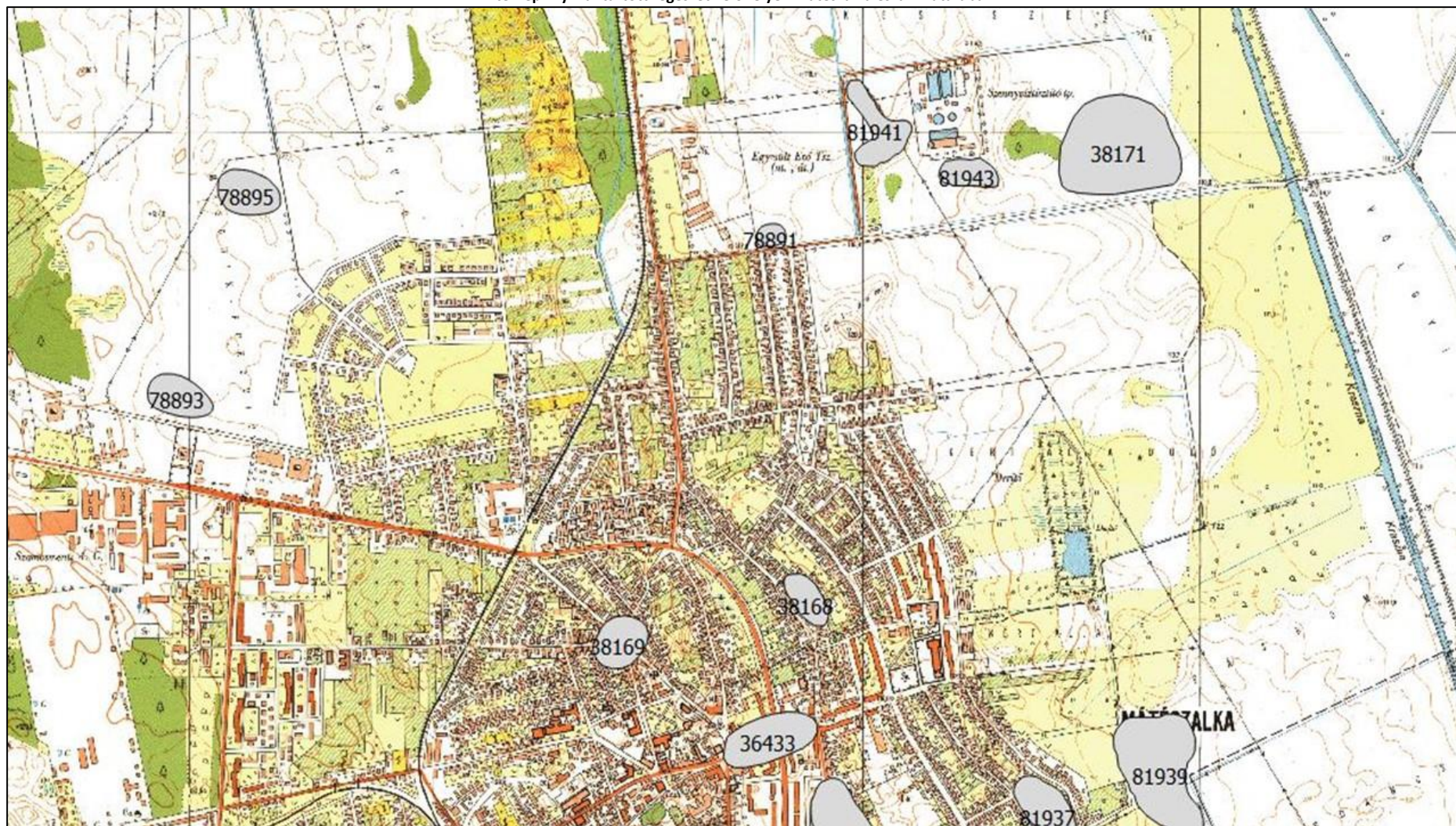
Azonosító	Név	Helyrajzi szám
36270	Református templom	3138, 3136, 3149, 3369, 3368/1, 3364, 3137/2, 3137/1, 3137/3, 3388/2, 3370/3, 3370/2, 3379/1, 3139/2, 3370/1, 3135, 3134, 3133, 3131/1, 3139/1, 3151, 3161, 3162/4, 3163, 3130, 3170/5, 3132, 3155, 3156, 3157, 3170/1, 3159, 3160, 3162/5, 3164, 3165, 3166/1, 3150/2, 3124/3, 3125, 3126, 3127, 3128, 3129, 3166/2, 3124/4, 3150/1, 3123/1
36433	Bajcsy-Zsilinszky u. 2.	2813/4, 3171/14, 2108/3, 3167/3, 3167/10, 3170/5, 2812/5, 2812/9, 2812/39, 2812/12, 2812/11, 3192/3, 2823/2, 2583/1, 2582, 2817/11, 2813/5, 2812/4, 3171/10, 3171/8, 2815, 2845, 2814/3, 2814/4, 2814/2, 2846/6, 2829/2, 2812/6, 2817/3, 2817/2, 2821, 2817/8, 2817/15, 2817/9, 2817/6, 2817/16, 2817/17, 2817/18, 2817/19, 3192/2, 2812/7
38168	Zalka M. u. 20.	2076, 2077, 2078, 2079, 2080/2, 2081, 2082, 2043/2, 2043/3, 2043/4, 2086, 2087, 2088, 2085, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102/1, 2102/2, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097/3, 2097/2
38169	Móricz Zs. u. 20.	2294, 2295/2, 2296, 2297, 2298, 2216, 2532, 2548, 2547, 2549/1, 2549/2, 2550/2, 2551, 2552, 2546, 2559/1, 2567, 2258/1, 2258/2, 2252, 2259, 2260, 2261, 2243, 2235/2, 2236/2, 2236/1, 2288, 2289/1, 2289/2, 2290, 2291, 2292, 2262/1, 2262/2, 2263, 2293, 2257, 2539, 2568, 2256
38170	Dózsa György u. 80.	3516, 3515, 3514, 3513, 3512, 3511, 3510, 3509, 3508, 3507, 3506, 3505/1, 3505/2, 3505/3, 3498, 3497, 3496/2, 3495/3, 3494/4, 3489, 3465, 3464, 3463/1, 3462/2, 3462/1, 3461, 3460/1, 3459, 3458, 3457, 3456/1, 3450, 3451/3, 3451/4, 3452, 3453/1, 3453/2, 3448/1, 3447/2, 3375, 3451/2, 3455, 3493/4
38171	Fekesszegi oldal	0281/15, 0281/13, 0281/12, 0281/7, 0281/8, 0281/9, 0281/10, 0281/11
53148	Várkert	0232, 0231/10, 0205, 0202/9, 0202/10, 0202/11, 0202/12, 0202/8, 0202/6, 0202/7, 0202/5, 0202/4, 0202/2, 0202/3, 0202/14, 0193/16, 0202/13, 0196/1, 0193/1, 0193/15, 0193/20, 0193/21, 0193/22, 0193/23, 0193/2, 0193/3, 0193/4, 0193/19, 0193/26, 0193/27, 0193/25, 0193/28, 0193/18, 0193/17, 0193/24
59048	Zöldfa utca	5/10, 5/11, 5/12, 5/5, 5/6, 5/7, 5/9
59049	TESCO Áruház	3611/5, 3611/4
72645	Páskom	3606/21, 3606/44, 3606/45, 3606/46
78891	Fekesszegi utcától északra	0292/9
78893	Második-forduló D-i része	022/9, 022/8
78895	Második-forduló É-i vége	5312/10, 5312/11, 5312/14, 5312/12, 5312/13, 5312/15, 5312/16, 022/81, 022/82

Mátészalka Város Településrendezési Tervéhez
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

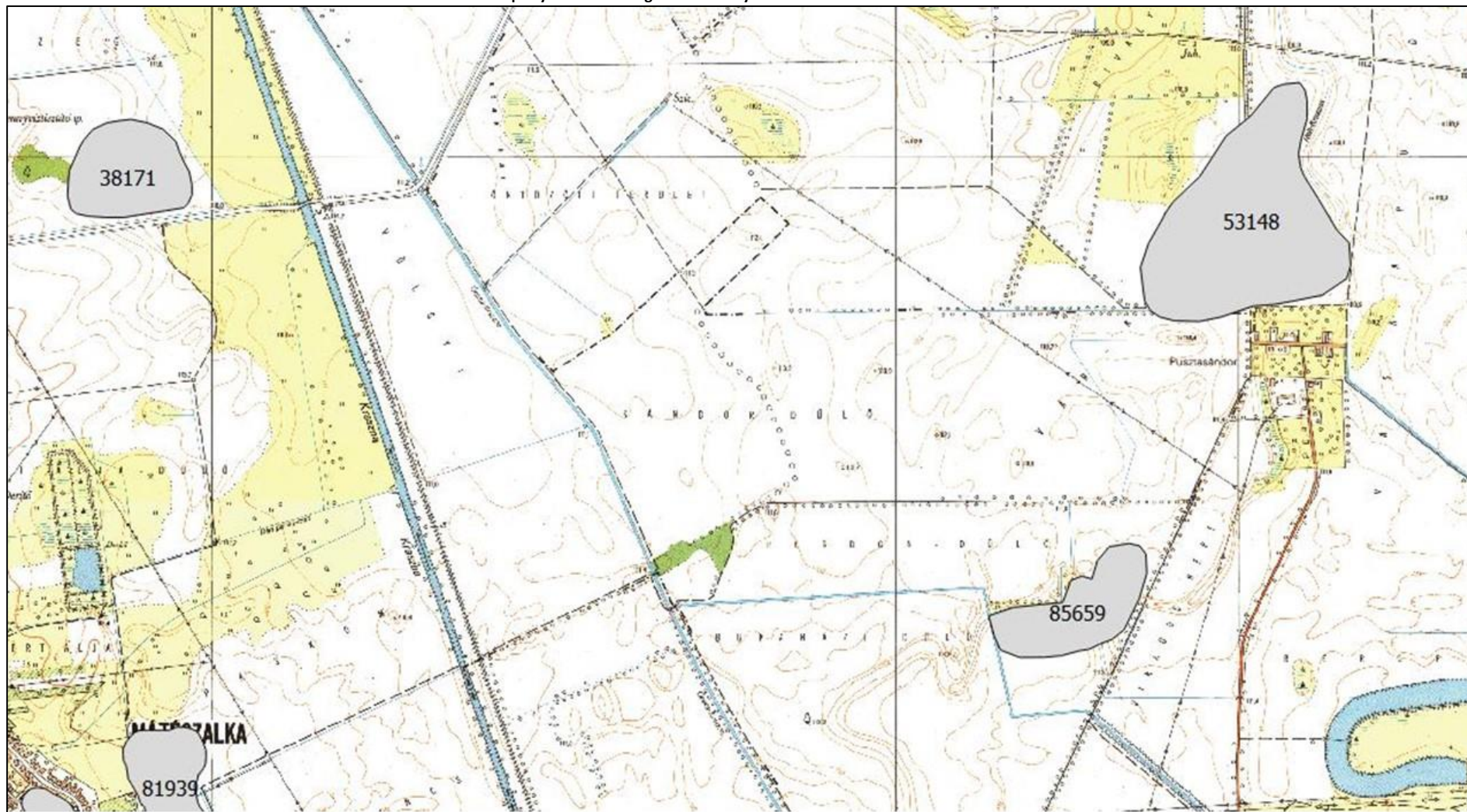
Azonosító	Név	Helyrajzi szám
81937	Fellegvár u. Zsidó temető	3390/2, 3391, 3390/1, 3389/1, 3389/2, 2973/2, 3388/2, 2980, 2978, 2977, 2976, 2975, 2974, 3013/2, 2967/1, 2966, 2965, 2963/3, 2963/4, 2981, 2985, 2979, 2967/2, 2986/1, 3392
81939	Páskom DNY	0198/41, 0198/42, 0197, 0184, 0185/5, 0206, 0210/1, 0210/9, 0198/43, 0210/10, 0210/12, 0210/11, 0210/13, 0196, 0185/8, 0185/7, 0185/6, 0185/4
81941	Fekes-szeg, szennyvízteleptől nyugatra	0281/26, 0281/25, 0281/20, 0281/27, 0281/24
81943	Fekes-szeg, szennyvízteleptől délre	0281/2, 0281/18, 0281/3, 0281/19
85659	Herdon-dűlő	0224/6, 0226/1, 0225, 0224/7, 0226/3, 0223, 0229/3, 0229/4, 0229/5, 0229/6, 0229/7, 0229/8, 0229/9, 0229/10, 0229/11, 0229/12, 0229/13, 0229/14, 0229/15, 0229/16, 0228/1, 0224/5
89141	Tesco Áruházról É-re, (49. út mellett)	3349/1, 3351/1, 3350, 3349/2, 3352/2, 3353/6, 3608/3, 3608/2
70743	Besenyő III.	0169/9, 0195/10, 0196/14, 0193, 0194, 0195/4

Mátészalka Város Településrendezési Tervéhez
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

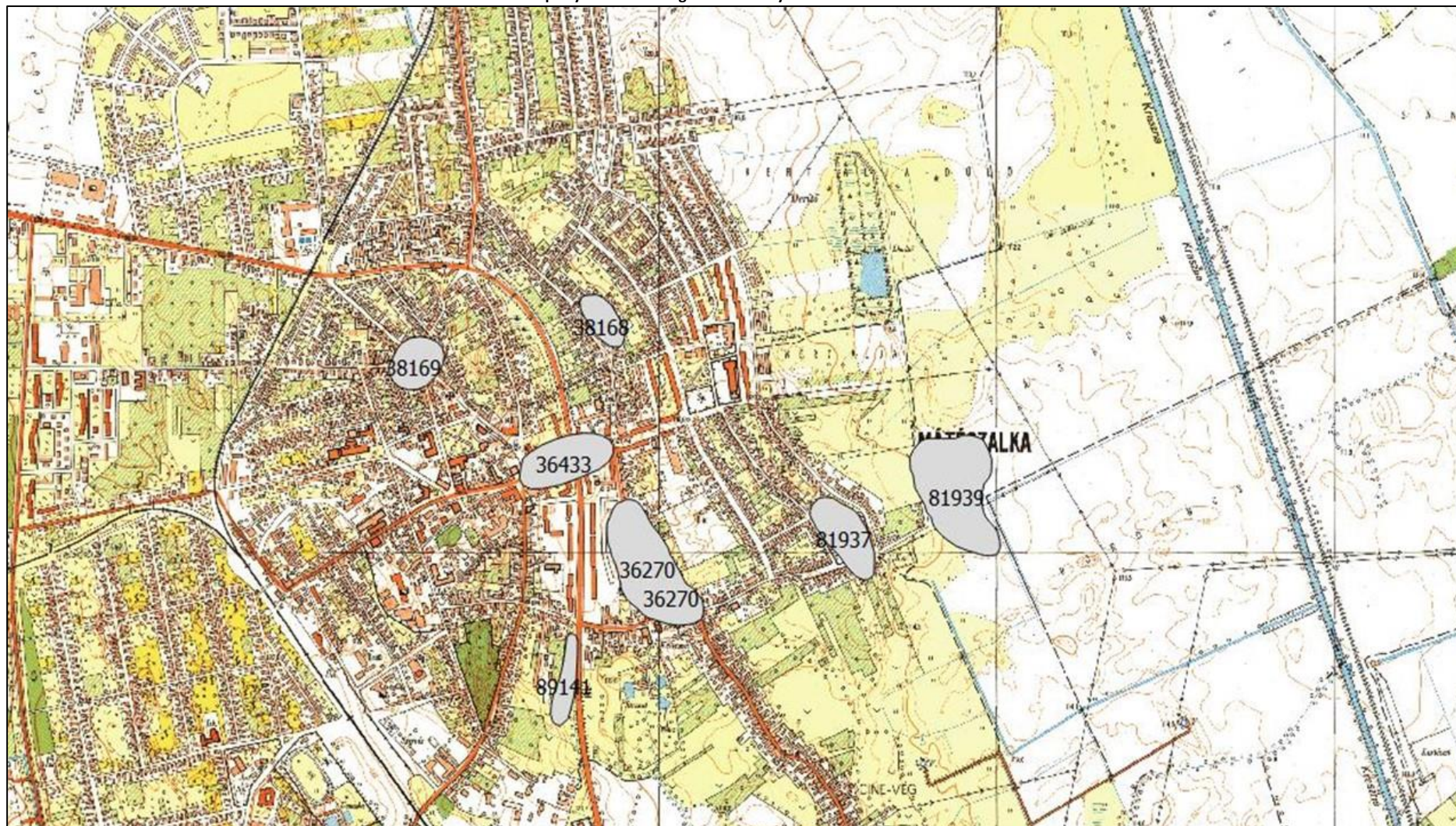
2. térkép: Nyilvántartott régészeti lelőhelyek Mátészalka északi határában

3. térkép: Nyilvántartott régészeti lelőhelyek Mátészalka északkeleti határán

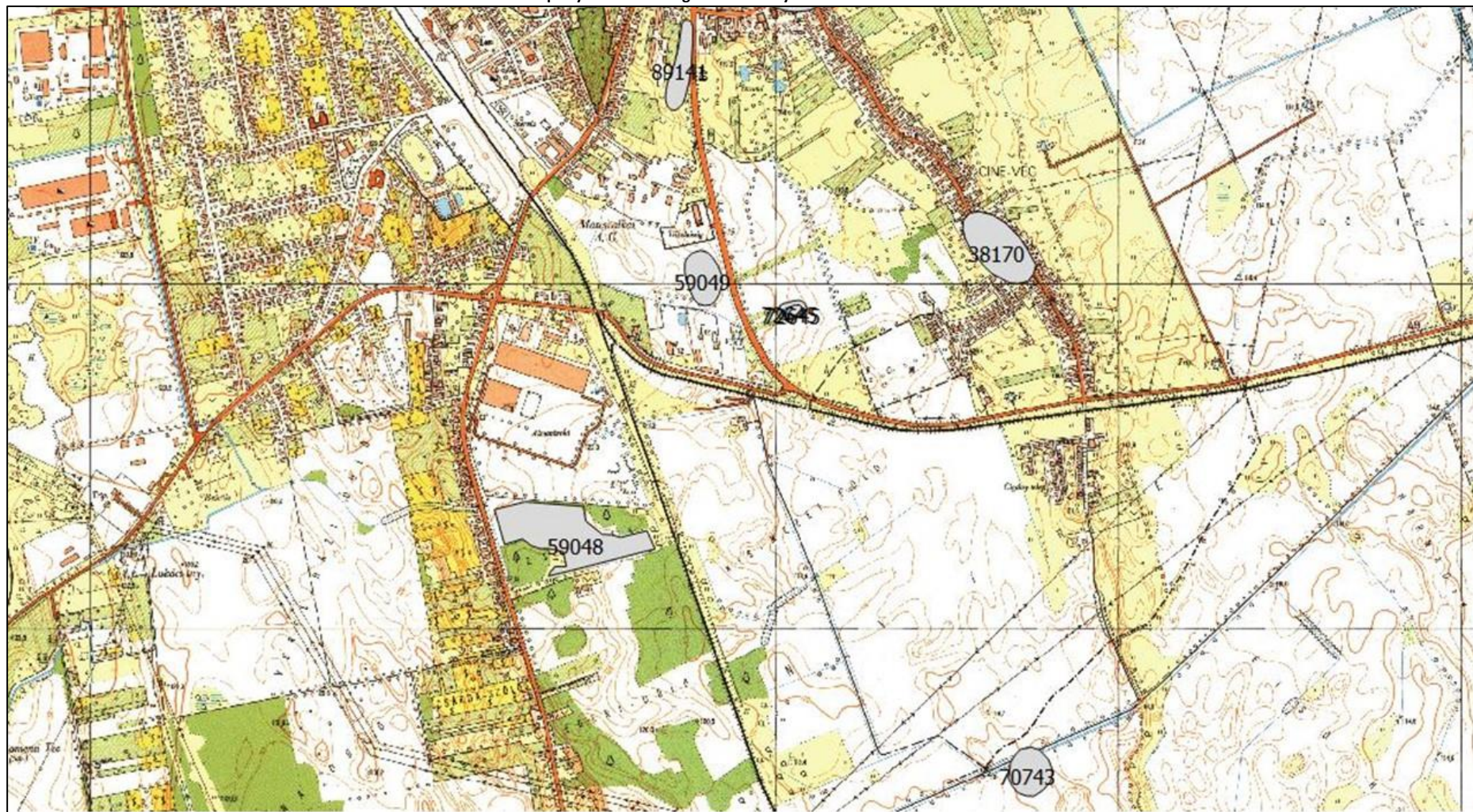

4. térkép: Nyilvántartott régészeti lelőhelyek Mátészalka belterületén

Mátészalka Város Településrendezési Tervéhez
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

5. térkép: Nyilvántartott régészeti lelőhelyek Mátészalka déli határában

Jelentősebb műemlékek, műemlékegyüttesek

Református templom

(műemléki törzsszám: 6106; hrsz: 3138, Kossuth tér 1.)

Téren álló, egyhajós, gótikus templom, homlokzat előtti toronnyal. A XVIII-XIX. században átépítik. 1332-ben az akkor Máté nevű településnek már egyháza volt. Valószínűleg ennek a helyére emelték a középkori templomot, amelyet azóta többször is átépítettek. Mint református egyházzól 1598-ból származnak írásos emlékek. A meglévő, támpilléres, falazott torony alsó része középkori eredetű, az első emeleti szinten a támpillérek felső lépcsőjének magasságában egy-egy résablak látható. A templomot 1790-ben szinte teljesen átépítik.

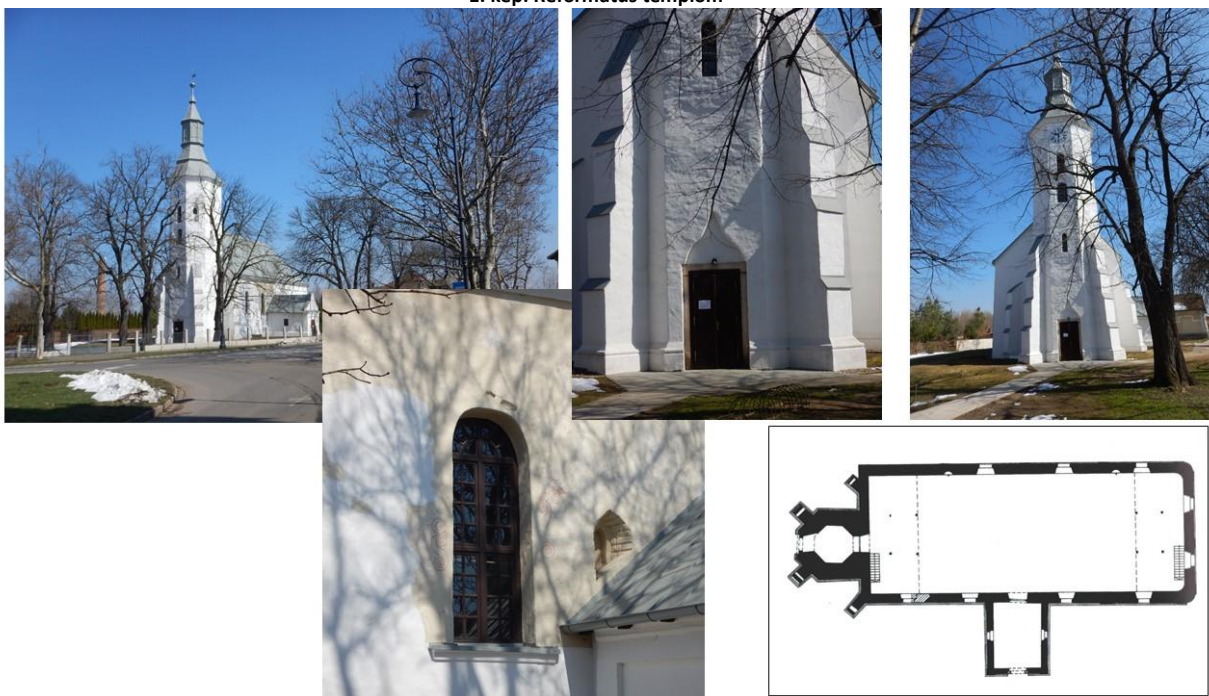
A torony alját meghagyták, újabb felépítményét, amelynek átépítése túlságosan költségesnek mutatkozott, csak a múlt század végén fejezik be. Ezt jelzi a sisakon lévő 1890-es évszám. A nyugati homlokzat előtt álló harminchárom méteres, négyszintes torony alaprajza nyújtott fél-nyolcszög. Közepén átalakított, gótikus bejárat.

Az övpárkány fölött egy-egy kis, kosáríves ablak van. Közvetlenül ezek fölött egy-egy régi órahely, amit egy utólagos emeletráépítés követ. Keleten, a torony hátoldalán egy csúcsíves fülkébe foglalt ablak, legfelül négy óra, majd törtvonalú sisak. A téglalaprajzú hajó sarkainál, mint a toronynál is, támpillérek támasztják az épületet. Érdekesség, hogy a bal oldali pillér nem a sarok metszésében, hanem kissé beljebb áll. Ez is jelzi középkori eredetét.

A hajó homlokzatait faltükrök tagolják. A déli fal közepén áll a négyszögletes alaprajzú, íves oromfalú előcsarnok, egyenes záródású, kőkeretes ajtóval, oldalain egy-egy egyenes záródású ablakkal.

A hajó két hosszoldalán kosáríves, pálcatagos keretelésű, záróköves díszítésű ablakok. Az egyenes záródású, lekerekített sarkú szentélyfalon domborművű epitáfium. A toronyaljban bordák nélküli, gótikus csillagboltozat.

1. kép: Református templom

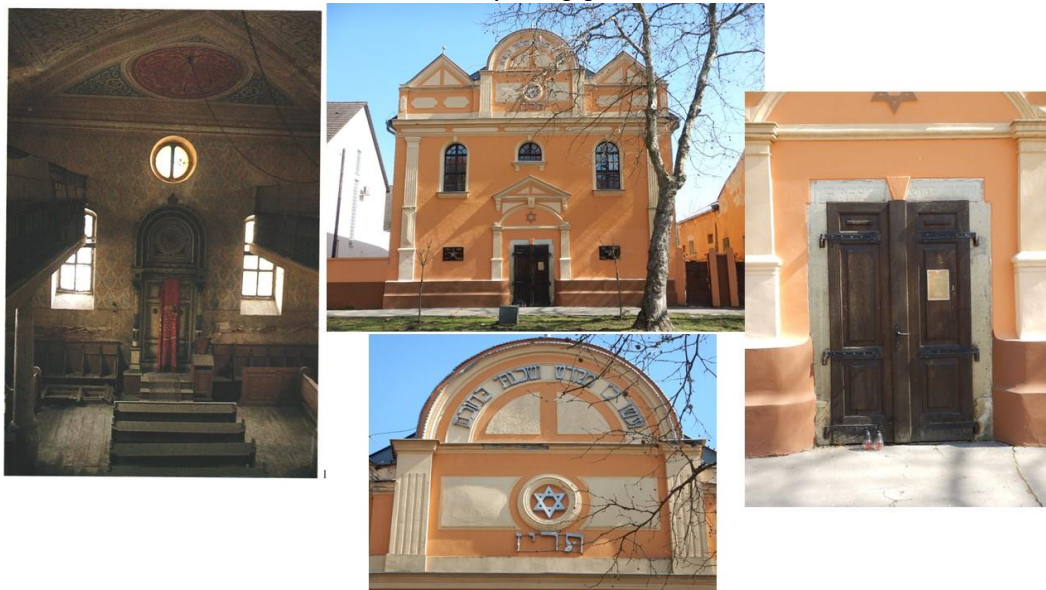

Zsinagóga

(műemléki törzsszám: 10233; hrsz: 3130, Kossuth utca 19.)

A műemléki védelem alatt álló Zsinagóga és rabbilakás, késő klasszicista – romantikus stílusban, 1860 körül épültek. A belső festés romantikus. A zsinagóga épülete fésűs beépítésben áll, a téglalap alaprajzú épület kissé az utca építési vonala elé ugrik. Az épület kontyolt nyeregtetős, bádoggfedésű. Főhomlokzatának középtengelyében nyílik az épület főbejárata, egy kőkeretes, héber feliratú ajtó, fa ajtószárnyakkal, felette félköríves vakolatütkörben Dávid-csillag, felette timpanonos oromzat. A zsinagóga mögötti épületet már lebontották, a metsző háza volt. Az e mögötti két épület még áll, a fatornácos lakóház rabbilakás volt, mögötte egy teljesen romos épület, a korábbi mészárszék épülete.

2. kép: Zsinagóga

Volt Megyeháza

(műemléki törzsszám: 10234; hrsz: 2594/4, Madách utca)

3. kép: Volt megyeháza

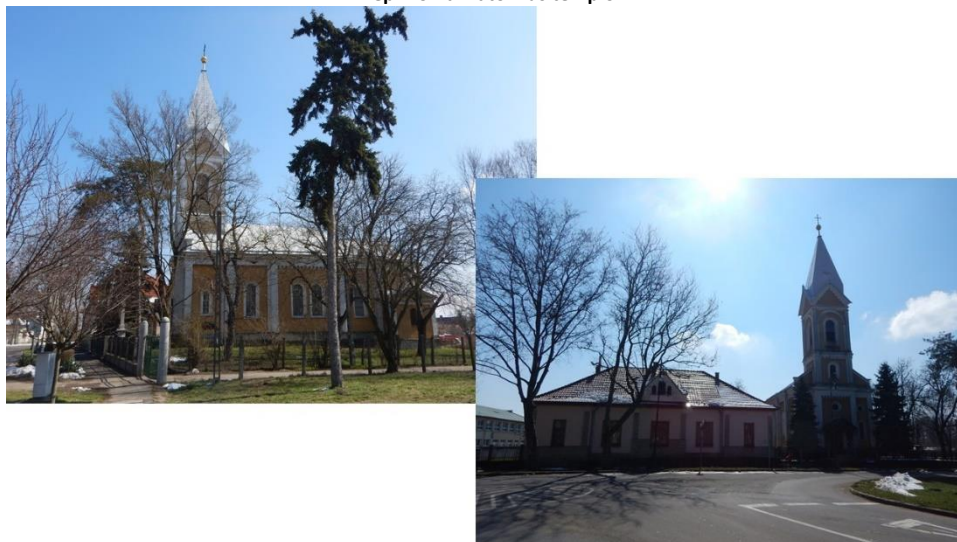
Az egykori vármegyeháza épülete a XX. század elején épült, magyaros szecessziós stílusban Padányi Gulyás Jenő építésmérnök tervei alapján. A későbbiekben modern elemekkel bővítették. Az épület 1988-tól, miután elkészült a Bán Ferenc, építész által tervezett színházépület, a közművelődés színterévé vált. Mai, felújított formájában az épületben működik a Szentpétery Zsigmond Kulturális Központ és Színház.

Római katolikus templom

(műemléki törzsszám: 10425; hrsz: 3364, Kossuth tér 2.)

A római katolikus Szent József plébániatemplomot 1893-ban építették, klasszicista stílusban. A templomkertben szabadon áll a délkeleti szentélyű templomépület, homlokzata elé enyhén kilépő északnyugati toronnyal. A szentély sokszögzáródású, egyhajós. A torony földszintjén nyílik a főbejárat, egy egyenes záródású vasajtószárnyas kapu. A kapu felett félköríves vakolattükör és íves szemöldökpárkány.

4. kép: Római katolikus templom

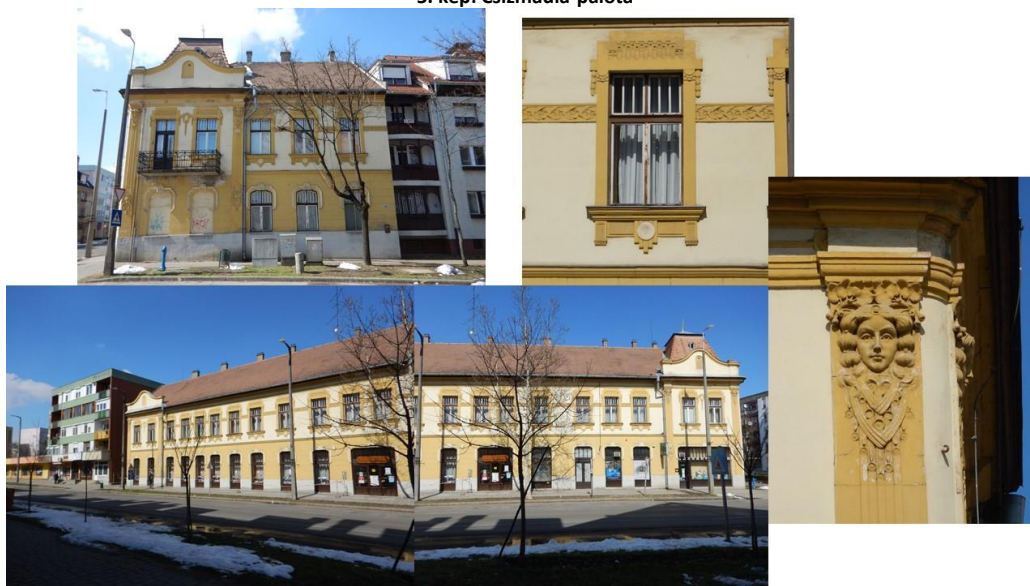

Csizmadia-palota

(műemléki törzsszám: 10426; hrsz: 2813/4, Bajcsy-Zsilinszky utca 22.)

Az egykori Csizmadia-palota épülete gyógyszerárként és könyvtárként funkcionál jelenleg. Az épület zárt sorú beépítésben álló, L alaprajzú saroképület, nyeregtetős, cserépfedésű. Széchenyi utcai homlokzata 2+3, Bajcsy-Zsilinszky utcai homlokzata 2+14+2 tengelyes, sarok- és oldalrizalitos. A rizalitok lizénákkal keretezettek, a lizénákon stilizált növényi és női fejes stukkódísz látható.

5. kép: Csizmadia-palota

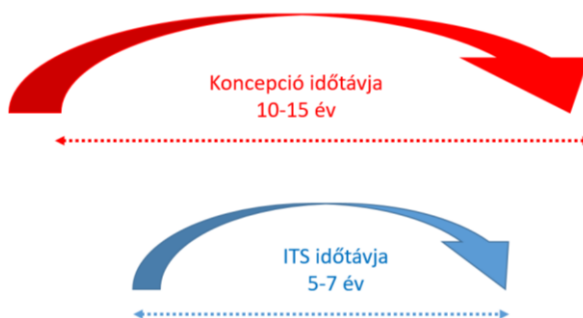
4. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMONKÖVETÉSE

4.1. Településfejlesztési Konceptió (TK) és Integrált településfejlesztési Stratégia (ITS) helye a településfejlesztési eszközök között

A településrendezési eszközök hierarchiájában a Településfejlesztési Konceptió (TK) magasabb rendű és hosszabb távú stratégiai dokumentum, melyhez alárendeltségi viszonyban áll az Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS). Ezt az alárendeltségi viszonyt a „a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről” szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet is rögzíti.

2. ábra: Konceptió és ITS időtávja

Konceptió és ITS időtávja

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) kijelöli a középtávon (7-8 év) elérendő fejlesztési célokat, a megvalósítást szolgáló beavatkozások körét és a megvalósítás eszközeit – elsősorban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP), másodsorban az ágazati operatív programok forrásainak felhasználásához, illetve egyéb fejlesztési források mozgósításához illeszkedve.

A Településfejlesztési Konceptió (TK) a település hosszú távú, 2030-2035. évig vizionált fejlesztésének elvi kereteit teremti meg, míg az Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) rövidebb időtávú, a szükséges és tervezett fejlesztések, beavatkozások megfelelő megvalósításához szükséges rövid távú célrendszert teremti meg.

Szükség szerint az ITS célrendszere – igaz ez jelenlegi tervezési fázisra és az ITS későbbi felülvizsgálata során – illesztendő a Konceptió célrendszeréhez!

4.2. A megvalósítás eszközei és azok nyomonkövetése

A megvalósítás eszközeit (eszköz- és intézményrendszer) és azok nyomon követésének módját Mátészalka Város mindenkori Integrált Településfejlesztési Stratégiája (ITS) tartalmazza.

2020. év